

Od 1. nov. dalje
naročnina mesečno
80 din, za inozem-
stvo 50 din — ne-
deljska izdaja ce-
loletno 96 din, za
inozemstvo 120 din.
Uredništvo:
Kopitarjeva ul. 6/III
Tel. 40-01 do 40-05

SCLOVENECE

Izhaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Cek. rač. Ljubljana
št. 10.650 za naroč-
nino in št. 10.349
za inserate.
Uprava: Kopitar-
jeva ulica 6
Tel. 40-01 do 40-05
Podruž.: Maribor,
Celje, Ptuj, Jesenice,
Kranj, Novo mesto,
Trbovlje.

Nemčija napadla našo državo

Nemške vojne sile so brez vojne napovedi napadle našo severno in južno mejo kljub temu, da je naša država hotela ostati nevtralna

**Ameriška pomoč že pripravljena - Italija bo sodelovala z Nemčijo
Madžarska in Bolgarija ne sodelujeta - V Turčiji so še posvetovanja**

Po najnovejših vesteh je jugoslovanska vojska zasedla Zader

Ljubljana, 7. aprila.

Poveljstvo ljubljanske divizijske oblasti je včeraj dopoldne izdalo naslednje uradno poročilo:

Davi ob štirih zjutraj je sovražnik napadel našo državo na dveh mestih, in sicer na slovensko-nemški in na bolgarski meji. Nikjer ni sovražnik prodrl na naše ozemlje. Na jugoslovansko-italijanski meji je mir.

London, 7. apr. o. Reuter: Po nemških poročilih je nemško letalstvo včeraj trikrat bombardiralo Beograd.

Jugoslovansko letalstvo je napadlo nemška letališča pri Aradu v Romuniji.

London, 7. apr. o. Reuter: Rimski radio je snoči sporočil, da je italijansko letalstvo včeraj bombardiralo jugoslovanska mesta Split, Mostar, Kotor in Bitolj.

S evetno nedeljo, 6. aprila 1941 se je začel naš Veliki teden, ko je Nemčija napadla z oboroženo silo našo državo, nakar ji je še isti dan sledila tudi Italija. Sam Bog ve, da te vojske mi nismo ne hoteli ne želeli. Vsej državi in tudi zunanjemu svetu je znano, da smo se iskreno prizadevali za mir, se z velikimi odpovedmi in pritrgovanjem lastnemu prebivalstvu trudili, da bi zadovoljili sosedo in tako našemu, že tolikokrat v zgodovini težko preizkušnemu narodu ohranili mir. Posebno mnogo se je za dobro in mirno sosesčino z našimi sosedmi prizadeval naš politični voditelj dr. Fr. Kulovec. Če je vsa ta dobra volja ostala zaman, ni naša krivda, ker nismo mi potegnili meča.

Ta vojska nam je usiljena. Zato ne more biti nobenega dvoma, da bo vsak na mestu,

Nemčija napadla tudi Grčijo

Grki poročajo, da so dosedaj odbili vse nemške napade, zajeli nekaj tankov ter uničili nekaj letal

Atene, 7. aprila. Atenska agencija. Nemci so nenadoma napadli našo vzhodno mejo z močnimi tankovskimi oddelki, težkim topništvom ter bombniki. Povsod so naše čete zadržale nemški pritisk. Le eno pozicijo smo zaradi presilnega sovražnikovega pritiska izpraznili. Zajeli smo deset nemških tankov, zbili pet sovražnih letal.

Grki uspešno odbijajo napade

London, 7. aprila. Reuter: Nemčija je s svojim napadom na Grčijo in Jugoslavijo nadelala na hud odpor. Sovražne čete niso nikjer mogle prodreti.

Glavni napad je veljal Grčiji. Ob Strumi, nekako 80 km severovzhodno od Soluna so močno oborožene nemške čete včeraj ves dan napadale grške postojanke. Navalili so z velikim številom tankov in podpirala sta jih močno topništvo in veliko število bombnikov in strmoglavcev.

Grško vojno poročilo pravi, da so kljub izredno hudemu napadu in kljub maloštevilnim grškim čet Grki ohranili vse postojanke z izjemo ene same, ki je morala pasti zaradi hudega osredotočenega napada.

Uničili smo 10 tankov, 5 ali 6 letal smo sestrelili.

V letalskem napadu nad Grčijo smo sestrelili 2 bombnika, tretji pa je bil prisiljen spustiti se.

London, 7. aprila. Reuter. Skupina angleških lovcev Hurricaneov je včeraj nad prelazom Rupil sestrelila pet nemških Messerschmittov.

Naša letala so tudi z velikim uspehom napadla Berat v Albaniji in zažgala skladišča in obstreljevala sovražne čete. Nad Atenami smo sestrelili eno nemško izvidniško letalo.

Atene, 7. aprila. Reuter. V nemškem zračnem »Blitzkriegu«
proti Grčiji včeraj so se naši lovci imenitno odrezali, pravi poročilo angleškega letalskega poveljstva. Srečali smo se z močno sku-

kamor ga kliče domovina, storil svojo dolžnost. Narod, ki bi svoje svobode ne znal braniti, je ni vreden. Mi pa, ki smo tolikokrat v zgodovini bili prisiljeni, bojevati se za tuje interese, se bomo znali tem bolj bojevati za svojo svobodo in neodvisnost. Za velikim tednom pa tudi za naš narod pride Vstajenje!

Našo pravično obrambo pa naj pravični Bog blagoslovi!

Predsednik Korizis o nemškem napadu

London, 7. aprila. s. (Reuter.) Grški ministrski predsednik Korizis je poslal grškemu poslaniku v Londonu poročilo o noti, ki jo je včeraj zjutraj izročila nemška vlada grški vladi.

Nota obtožuje Grčijo, da se od začetka vojne dalje ni držala nevtralnosti. Dalje trdi, da je Grčija dovolila vstop močne angleške vojske na grška tla, zaradi česar Nemčija ne more ostati več neaktivna. Nota trdi, da hočejo nemške čete pregnati iz Grčije samo angleško vojsko ter da nočejo prizadeti grškega naroda.

K tej noti je že včeraj ministrski predsednik Korizis dal naslednji komentar:

Nemška vojska je napadla Grčijo v hrbet in zagrešila s tem dejanje, o katerem je sodbo lahko mogoče murno prepustiti zgodovini. Opravičiti tega dejanja ne bo mogoče. Grčija se je naskrbneje držala nevtralnosti od začetka vojne dalje. Angleške čete niso bile izkrcane v Grčiji vse dotlej, dokler niso nemške čete prišle v Bolgarijo in niso začele napredovati proti meji.

Angleška armada v Grčiji

London, 7. aprila. Reuter: Objavljeno je sledeče uradno sporočilo: Po vkorakanju nemških čet v Bolgarijo, je invazijska nevarnost Nemčije čez Balkan dosegla svojo višino. Zato je angleška vlada v popolnem sporazumu z vladami zainteresiranih držav izkrcala v Grčiji angleške, avstralske in novozelandske čete, da se vključijo v armade zaveznikov za obrambo Grčije. Angleške zračne sile, ki operirajo proti

Proglas

Nj. Vel. kralja Petra II.

Narod srbski, hrvatski in slovenski!

Tebi, ki nisi nikomur napravil zla, niti nisi nameraval, je vsiljena borba za obstanek.

V bojnem metežu, ki je dospel do tvojih mej, si se trudil, da ostaneš ob strani, ker nisi ničesar zahteval, razen življenja v miru, svobodi in neodvisnosti. Tudi je kraljevska vlada vse podvzela, da se ta tvoj mir ohrani. Toda neprijatelj ni hotel miru in sodelovanja s teboj, temveč tvojo pokornost in po načinu, kakor je izvršen zahrbtni napad, je jasno, da hoče tvoje uničenje. Prisiljen, da braniš s krvjo svojo svobodo, jo boš branil, kakor si jo vedno branil.

Kraljevska vlada, ki ni opustila nobene mere za obrambo države, bo bdela skupno z narodom, da se povsod z največjim požrtvovanjem napravi vse najbolje, kar se more v tej borbi, ki nam je vsiljena.

Da gledamo mirno v bodočnost z zaupanjem v Boga in njegovo pravičnost, nam jamči sloga, v kateri gredo Srbi, Hrvati in Slovenci v borbo z zavestjo, da gre za njihovo usodo, skupno in nedeljivo.

Sile široke zajednice svobodoljubnih narodov, ki v tem času z nami skupno branijo ogroženo človečanstvo, morajo zmagati.

S to vero naprej do zmage!

Peter II.

London, 7. aprila. Reuter. Po najnovejših vesteh je jugoslovanska vojska zavzela Zader v Dalmaciji.

Jugoslovanska ofenziva v Albaniji

London, 7. aprila. Reuter. Po poročilu z jugoslovanskih bojišč sklepamo, da je jugoslovansko topništvo prešlo v ofenzivo proti Italijanom na albanski fronti.

Petaín: „N česar proti bivšemu zavezniku!“

London, 7. aprila. Reuter. Danes je imel Petaín poseben govor po lyonskem radiu, v katerem je narod pozval k edinosti. Dejal je: »Stvar naše časti je, da ničesar ne ukrenemo proti našemu bivšemu zavezniku. Potrebna preskrba hrane našemu ljudstvu pa je naša sveta dolžnost. Darlan uživa moje popolno zaupanje. Francoska vlada hoče le braniti svojo stvar in nihče ne more biti Franciji zvest na drugačen način kakor da stoji naši vladi ob strani.«

Nemčija in Italija prekinili zveze s svetom

Rim, 7. aprila. Stefani. Po poročilu agencije Stefani bosta odslej Italija in Nemčija pretrgali vse zveze z zunanjim svetom od 8 zvečer do 7 zjutraj. Kakšen namen naj bi ta uredba imela in kako dolgo bo obveljala, se ne ve.

Takojšnja ameriška pomoč

Amerika obljublja takojšnjo in vsestransko pomoč hrabremu jugoslovanskemu narodu

Washington, 7. aprila. Associated Press. Zunanji minister Cordell Hull je po razgovoru, ki ga je imel s predsednikom Rooseveltom, izjavil, da bodo Združene države poslale Jugoslaviji takoj razpoložljivi vojni in drugi material. Nadalje je Hull izjavil:

»Ameriški narod goji največje simpatije za narod, ki je bil na ta način napaden. Mi zasledujemo z največjo pozornostjo hrabro borbo jugoslovanskega naroda za obrambo domovine in ohranitev svobode. Vlada Združenih držav dela v skladu z načeli svoje politike, ko pomaga onim, ki se borijo proti napadalcem ter podvzema takojšnje mere za čimprejšnjo dobavo vojnega in drugega materiala Jugoslaviji.«

London, 7. aprila. Reuter. o. Norman Davis, predsednik ameriškega Rdečega križa je dal izjavo, da bo te dni šel čez morje v Jugoslavijo prevoz potrebnih Rdečega križa v vrednosti enega milijona dolarjev.

Washington, 7. marea. o. Ponovno se poudarja od ameriških merodajnih krogov, da bo prišla ameriška pomoč Jugoslaviji takoj.

Včeraj je imel ameriški vojni minister Knox govor, ki so ga prenašale radijske postaje, v katerem je zagotovil, da bodo Združene države podprle Jugoslavijo in Grčijo z vsem možnim materialom. Glede boja na Balkanu je dejal, da bo to precej trda kost za Nemce, saj je znano, da so Jugoslavi dobri borci, Grki pa so prav sedaj pokazali, kako odlično se znajo boriti za svojo svobodo.

Ameriški poslanik ostane v Beogradu

Washington, 7. aprila. Associated Press. Po odredbi ameriškega zunanjega ministra Cordella Hulla bo ostal ameriški poslanik še nadalje v Beogradu. Izšel bi se le, če bi se izselila tudi jugoslovanska vlada. Jugoslovanska vlada pa tega ne misli storiti.

Bo'gari'a ne sodeluj'e

Carigrad, 7. aprila. Reuter. o. Poudarja se volja Bolgarije, da v sedanjem spopadu njene voja-

ške sile ne bodo sodelovale. Bolgarske čete, ki so bile nameščene vzdolž jugoslovansko-bolgarske meje, so bile te dni zamenjane z nemškimi.

Tudi Madžarska ne

Vichy, 7. apr. Reuter. Iz Budimpešte je prišlo v Vichy poročilo, ki pravi, da je madžarska zunanja politika v težkem položaju. Doslej je imela glavno skrb le ohranitev miru, zdaj so pa napočili dogodki, ki so vojno še raztegnili. Madžarska vlada ni toliko v skrbeh, ker je vojna izbruhnila v njenem sosedsstvu, a napeti mora vse sile, da oddalji vojno od svojih meja kolikor daleč mogoče. Madžarska se ne more ogniti nekim varnostnim ukrepom, da zavaruje madžarske koristi.

Angleška mornarica pred Jadranom

Atene, 7. aprila. Reuter. o. Tukaj se izve, da se trenutno nahaja glavna moč angleške sredozemske mornarice v Jonskem morju ter je v pripravljenosti, da takoj vdere v Jadransko morje, če bi Jugoslaviji grozil kakšen napad z morske strani.

Izjava naše kraljice

London, 7. apr. o. Reuter: Nj. Vel. kraljica Marija je včeraj na svojem domu zvedela novice o napadu Nemčije na Jugoslavijo. Kraljica je izjavila, da ji je žal, ker ne more biti pri svojem narodu v času hude preizkušnje. Dodala je, da trdno veruje v dober izid odpora jugoslovanskega naroda proti napadu in da zaupa v pogum jugoslovanskega naroda in v odločnost svojega sina.

„Silovit odpor“

Moskva, 7. aprila. Reuter: Moskovski radio in ves tisk obširno razpravlja o silnem odporu, na katerega so naleteli Nemci posebno v dolini Strume. Moskovski napovedovalec je na kratko opisal vojaški položaj po nemških napadih na Jugoslavijo in Grčijo tako, da je navajal grška, angleška in nemška poročila. Pri nemškem poročilu je posebej poudarjal mesto, ki govori o silovitem odporu zaveznikov, ki dela nemškim napadalcem četam dosti preglavic.

Razdelitev nemških sil

London, 7. aprila. Reuter. Novi vojni preokret je Nemčijo prisilil, da je morala svoje zračne sile razcepiti na tri fronte: Libijo, Balkan, Anglijo. Centro, da je nemško letalsko poveljstvo moralo najmanj 2000 letal prve linije poslati na Balkan in v Libijo.

Narodni svet za Slovenijo

V njem so se zbrali predstavniki vseh slovenskih skupin, da složno in enotno nastopijo v obrambo narodnih in državnih koristi

V težkih časih, ki so zajeli našo državo, so smatrali vse slovenske stranke za potrebno, da v vseh važnih vprašanjih slovenskega naroda nastopajo sporazumno. V ta namen se je v Ljubljani ustanovil Narodni svet za Slovenijo, v katerega so poslane svoje zastopnike: Slovenska ljudska stranka (SLS), Jugoslovanska nacionalna stranka (JNS), Narodna radikalna stranka (NRS), Samostojna demokratska stranka (SDS) in Socialistična stranka (SSJ).

V tem narodnem svetu so:
dr. Marko Natlačen, ban dravske banovine, kot predsednik;
dr. Jure Adlešič, župan ljubljanski,
dr. Ivan Ahčin, glavni urednik »Slovenec«;
dr. Darko Černež, odvetnik v Ljubljani;

dr. Andrej Gosar, vsučiliški profesor in bivši minister;
Marko Kranjc, bivši narodni poslanec;
dr. Dinko Puc, odvetnik in bivši župan;
Ivan Pucelj, minister v pokoju;
Miloš Stare, odvetnik in bivši narodni poslanec ter
Stanko Likar, tajnik OUZD, kot člani. Ustanovitev Narodnega sveta za Slovenijo smatramo za zelo važen dogodek, ki ga pozdravljamo predvsem zaradi tega, ker dokazuje, da zna naš narod v odločilnih trenutkih složno in enotno nastopati v obrambo svojih narodnih in državnih koristi. To, da so v Narodnem svetu stopila namesto strankarskih vidikov skupne narodne in državne koristi, daje tej ustanovi zgodovinski pomen. Naša sloga in strujenost sta v teh težkih časih najboljše jamstvo naše svobode.

Angleži že mimo Addis Abebe

Angleži so zasedli Addis Abebo ter stoje pred koncem abesinskega vprašanja. Njihove čete že 250 km severno od Addis Abebe

Kairo, 7. aprila. Reuter. Že sinoči je prišlo uradno poročilo angleškega poveljstva, da so južnoafriške čete s silnim sunkom prodrele do glavnega mesta Abesinije Addis Abebe. Angleški prodor se je izvršil s silno brzino. Dne 5. aprila so bili južnoafriški oddelki še pri Avašu, ki je približno 140 kilometrov oddaljen od Addis Abebe. Še istega dne zvečer so pridrvele angleške motorizirane prednje straže do predmestij Addis Abebe, od koder so se italijanski vojaški oddelki hitro umaknili. Umaknil se je tudi vrhovni poveljnik vseh vojaških sil v italijanski vzhodni Afriki vojvoda Aosta. Z njim se je umaknilo deloma v letalib, deloma v avtomobilih ter se usmerilo nekam na sever tudi njegovo spremstvo.

Kairo, 7. aprila. Reuter. Po nekaterih še nepotrjenih vesteh drve angleške čete z vso naglico že kakih dvesto kilometrov severno od Addis Abebe ter se bližajo mestu Desije v pokrajini Gondar. Sodijo, da bo prišlo do odločilne bitke med italijanskimi in angleškimi silami blizu Magdale nedaleč od mesta Desije.

London, 7. aprila. Reuter, o. Po zadnjih obvestilih je dobil vojvoda Aosta povelje, da mora z ostanki svoje razbite armade za vsako ceno zadrževati še nekaj časa angleške sile, da ne bi bile prehitro proste ter predstavljene na balkansko bojišče.

Prav tako poudarjajo v Londonu, da abesinska vojska z zavzetjem Addis Abebe še ni končana. Preostanek italijanskih sil se je umaknil na zapad. Ko bo strl odpor teh oddelkov, se mora smatrati abesinsko vprašanje kot rešeno.

Kairo, 7. aprila. Reuter: Angleško vojaško poveljstvo oboroženih sil na bližnjem Vzhodu pravi v uradnem poročilu, da so prve čete vkorakale v Addis Abebo 5. aprila zvečer. Viceraj v vlada

Usoda italijanskih izseljencev

Vojvoda Aosta se zahvaljuje Angležem za človečnost

Italijanski izseljenci so zašli v zelo težak položaj z umikom italijanske vojske iz Addis Abebe. Izpostavljeni so namreč maščevalnosti abesinskih domačinov, ki gotovo še niso pozabili abesinsko-italijanske vojske iz leta 1936. Vendar pa so v tem oziru pokazali Angleži mnogo uvidevnosti ter vzeli italijanske izseljence pod svojo zaščito. Italijanski odposlanec, ki je Addis Abebo izročil angleškemu poveljniku, je prinesel posebno pismo vojvode d'Aosta, kjer se ta zahvaljuje Angležem, ker so vzeli v svoje varstvo italijansko civilno prebivalstvo. To dokazuje, da družiti Italijane z Angleži kljub vsemu nasprotstvu le še vez človečnosti in vez skupne plemenske pripadnosti.

lijanski odposlanec, ki je Addis Abebo izročil angleškemu poveljniku, je prinesel posebno pismo vojvode d'Aosta, kjer se ta zahvaljuje Angležem, ker so vzeli v svoje varstvo italijansko civilno prebivalstvo. To dokazuje, da družiti Italijane z Angleži kljub vsemu nasprotstvu le še vez človečnosti in vez skupne plemenske pripadnosti.

Prijateljska pogodba med Jugoslavijo in Rusijo

Moskva, 7. apr. o. Reuter: Po pogajanjih, ki so zadnje dni potekale v Belgradu in v Moskvi, je bila v ruskem zunanjem ministristvu v soboto podpisana pogodba o nenapadanju in prijateljstvu med Jugoslavijo in Sovjetsko Rusijo. Pogodbo sta podpisala sovjetski zunanji minister Molotov in jugoslovanski poslanik v Moskvi, Gavrilovič.

Besedilo pogodbe pravi:

Sovjetska in jugoslovanska vlada sta se v prepričanju, da bosta s tem služili miru, odločili skleniti pogodbo o prijateljstvu in nenapadanju. Sporazumeli sta se o naslednjem:

1. Pogodbenici se obvezujeta, da ne bosta druga drugo napadla ter da bosta spoštovali neodvisnost, samostojnost in ozemeljsko nedotakljivost druga druge.

2. Če bi kateri izmed pogodbenic napadla tretja sila, bo pogodbenica ostala prijateljica z njo.

V Turčiji posvetovanja

Ankara, 7. aprila. Reuter, o. Turški zunanji minister Saradžoglu je imel posvetovanja z angleškim, jugoslovanskim in grškim poslanikom v Ankari.

London, 7. aprila. Reuter. Glede zadržanja Sovjetske Rusije in Turčije v najnovejšem sporodu v Grčiji lahko trdimo, da zavzame obe, tako Sovjetska Rusija kakor Turčija, sovražno stališče nasproti nemškimi akcijam in da budno spremljata vsak njen korak.

V Turčiji spremljajo vse dogodke z nepopisno pazljivostjo. T. turških političnih krogih prevladuje mnenje, da Turčija že danes pomaga demokratskim silam proti krivičnemu napadalcu na ta način, da veže precejšnjo vojaško moč v Trakiji in svojih namenov nasproti Nemcem ne razodeva.

3. Pogodba velja za pet let in začenja veljati ob podpisu. Odobritvene listine bodo izmenjane v Belgradu.

London, 7. apr. Reuter. Prijateljsko pogodbo med Sovjetsko Rusijo in Jugoslavijo so z velikim zadovoljstvom sprejeli v Turčiji. Ta prijateljska pogodba se zdi Turčiji prav tako važna, kakor zagotovila d' pomoči Jugoslaviji, ki sta ji jo dali Združene države in Anglija. Tudi v Sovjetski Rusiji samu je bila vest o podpisu pogodbe prav toplo sprejeta. Znani sovjetski list »Izvestija« ugotavlja, da je bila jugoslovanska napadna, ne da bi koga izzvala. Jugoslavija je žrtev krivičnega napada. V dolgem članku hvali Jugoslavijo in njeno armado. Glede pogodbe same pa pravi, da so napore jugoslovanske zunanje politike pripeljali do prijateljskega dogovora, ki bo nedvomno vliil poguma vsem južnim Slovanom in ki bo imela v prihodnosti še večjo važnost.

V Iraku ni sprememb

Kairo, 7. aprila. Reuter. Irška vlada je podala prvo izjavo, kjer poudarja zvestobo dosedanjemu načinu politike, zlasti kar se tiče zunanje politične strani, posebej angleško-irških odnosov.

London, 7. aprila. Reuter: Rašid Ali, vodja državnega udara v Iraku, je v govoru, ki ga je imel po radiu, izjavil, da se bo njegova politika nadaljevala v duhu prijateljstva in iskrenosti do Anglije in da se bo držal angleško-irške pogodbe.

V angleških političnih krogih pravijo, da je taka izjava čisto naravna in prav razumljiva. Znano je namreč, da je irško ljudstvo Angliji prav naklonjeno, posebno še, ker je po angleško-irški pogodbi deležno velikih koristi. Vendar pa dostavljajo, da bo treba iskrenost besedi Rašida Alija presojati predvsem po dejanjih.

Angleška poslanica naši vladi

London, 7. apr. o. Reuter: Angleška vlada je poslala jugoslovanski vladi naslednjo poslanico: Surovo dejanje nasilja, ki ga je zagrešila Nemčija proti Jugoslaviji brez izzivanja, ter mogočen odpor Srbov, Hrvatov in Slovencev so postavili ves angleški imperij na stran jugoslovanskih narodov. Anglija pozdravlja Jugoslavijo kot odločnega in močnega zaveznika. Obnovljeno je tovarništvo, ki nas je v svetovni vojni preko vseh težav privedlo do zmage. Skupaj bomo vodili tudi sedaj vojno in sklenili bomo mir samo tedaj, ko bodo vse krivice maščevane in ko bosta zopet zavladala zakonitost in pravica.

Grško uradno poročilo

Atene, 7. apr. Atenska agencija: Grški generalni štab je objavil ponoči naslednje vojno poročilo:

Močne nemške čete, opremljene z najnovejšim vojnim materialom ter podprte od tankov, številne artilerije in mnogih letal, so večera zjutraj nenadoma in ponovno napadle postojanke, ki so jih branile grške čete samo v omejenem številu.

Zelo močni boji so trajali ves večerašnji dan v glavnem na ozemlju v bližini bolgarske meje, zlasti v območju doline reke Strume. Naše čete, ki so razpolagale samo z omejenimi silami, so se močno upirale ter so izvedle več protinapadov.

Grško letalstvo, kolikor ga je bilo mogoče poslati z bojišča v Albaniji, je uspešno podpiralo junaško grško vojsko.

Naše obmejne trdnjave so kljub močnemu topniškemu obstreljevanju in napadom strmoglavce vse vzdržale razen ene, ki se je predala po močnem napadu.

Deset sovražnih tankov je uničilo naše topništvo. Pet ali šest sovražnih letal so sestrelila naša letala in protiletalsko topništvo. Zajetih je bilo mnogo Nemcev.

Nekaj področij grškega narodnega ozemlja je grška vojska po načrtu izpraznila, da se prepreči nepotrebne izgube.

Nemško poročilo o bojih na Balkanu

London, 7. apr. Reuter. Poročilo vrhovnega nemškega poveljstva priznava, da je na vsej jugovzhodni balkanski fronti v teku ogorčena borba in da gre nemška ofenziva po načrtu. Priznava tudi, da so neka letala prodrla v južno Avstrijo, kjer so vrgla nekaj bomb. Nemško letalstvo je napadlo Belgrad štirikrat. Nemška letala so napadla tudi letališča v srednji in južni Jugoslaviji.

V vsem poročilu Nemci močno znižujejo svoje izgube. Na drugih mestih pravijo o bojih, da so silno trdi in da se sovražnik močno upira.

London, 7. aprila. Reuter: V Berlinu zdaj odkrito priznavajo, da so hoteli Jugoslavijo podkupiti. Oblubili so ji dostop do Egejskega morja, del Makedonije in Solun.

Dr. Kulovec je živ

V veliko zadoščenje nam je, da moremo našim bralcem sporočiti veselo novico, da slovenski politični voditelj, gradb. minister dr. Kulovec pri nedeljskem jutranjem napadu ni bil ubit, ampak le podst, tako da so ga čez več ur še živega odkopali. Iz Belgrada poročajo, da je dr. Kulovec v nedeljo pri nemškem bombnem napadu, ki je zajel najširši obseg, hotel v zavetišče svojega stanovanja, ki ga je imel zadnje čase na Dedinjah. Komaj pa je dobro prispel v zavetišče, je udarila letalska bomba v vilo, kjer je stanoval in jo razsula. Prvi, ki je nesrečo sporočil v Ljubljano, je bil prepričan, da so dr. Kulovec in z njim še več drugih, ki so se z njim istočasno zatekli v zavetišče, mrtvi. Toda na naše veliko veselje se žalostna novica ni uresničila. Upamo, da gospod minister ni zadobil kakih resnih poškodb, tako da bo kmalu zopet mogel zavzeti svoje mesto v naši politiki, kjer nam je danes bolj kot kdaj koli potreben. Bogu pa smo hvaležni, da je obvaroval našega voditelja in z njim tudi slovenski narod hude nesreče.

Sama materialna sila ne zmaguje

»Beograjski Lloyd« piše: »Sama materialna sila ne bje bitke in ne zmaguje. Tudi majhni narodi, če so odločni in neomajni v odločilnih in nevarnih trenutkih, če se drže neodstopno svojih izročil in svoje zgodovinske poti, pokažejo strahovito moč, ki je mnogo večje materialne sile ne morejo zviiti in uničiti. Na drugi strani pa se zelo veliki narodi z veliko oboroženo silo in z bogatimi vseh vrst lomijo in brišejo, pred vsakim močnejšim udarcem sile, če so se razdvojili in zdvojili, ako je strup načel njihovo telo. Našemu ljudstvu je usoda namenila težak položaj. V borbi za svobodo košček zemlje pod soncem skozi vso našo zgodovino ne pomnimo, da bi se udarili s kakimi malimi, neznatnimi silami in nezdodami. Od prihoda Slovanov na Balkan pa vse do leta 1918. smo se za naše narodne pravice spoprijemali z mnogo večjimi, številnejšimi in močnejšimi. Če ne bi bilo tistega sijajnega duha in morale v vsakem našem človeku, bi ne mogli nikdar odnesti žive glave iz tega rvanja. Duh nas je ohranil in naš duh je pokazal, da je imel prav veliki pesnik Njegoš, ko je rekel, da boja ne bje svetlo orožje, temveč ga bje srce v junaku. Vsak narod in vsak posameznik je zgubil pot in ga ne more rešiti niti največja materialna sila ali tehnična oprava, če je zgubil duha. Kadar pa je duh na višini, bo premagal vsako, tudi največjo nesrečo, pa čeprav pod najtežjimi okoliščinami.«

Obvezniki zaščite, pozor!

Pozivajo se ponovno vsi obvezniki 2. rajona tehniške trupe, kateri se niso zglasili na radijski poziv, naj se nemudoma zglede dne 8. t. m. ob 9 pri dežurnem tehničnem vodji na Učiteljsku zaradi razvrstitve službe in podelitve legitimacij. Obveznike, ki se ne odzovejo, se bodo zasledovali policijsko.

Zahvala

Za izraze iskrenega sočustvovanja, ki smo jih prejeli ob bridki izgubi našega ljubljenega moža, brata, strica in svaka, gospoda

Pavla Petkovška

prevoznika

se tem potem vsem najiskreneje zahvaljujemo.

Obenem se zahvaljujemo vsem darovalcem svežega cvetja ter vsem spremljevalcem, ki so blagopokojnega v tako lepem številu spremili na njegovi poslednji poti k večnemu počitku.

Maša zadušnica se bo darovala v sredo, dne 9. aprila 1941, ob pol 7 zjutraj v farni cerkvi sv. Petra v Ljubljani.

Ljubljana, dne 7. aprila 1941.

Žalujoči ostali

Strtega srca javljamo vsem sorodnikom, prijateljem in znanem žalostno vest, da nas je danes za vedno zapustil naš nad vse ljubljani, plemeniti in nepozabni mož, oče in tast, gospod

Anton Galle

javni notar v Ljubljani

Na zadnji poti ga bomo spremili v sredo, dne 9. aprila 1941 ob štirih popoldne z žal. iz kapelice sv. Nikolaja, k Sv. Križu v rodbinsko grobnico k večnemu počitku.

Venci se hvaležno odklanjajo v korist dobroteljskih ustanov. Prosimo tihega sožalja.

V Ljubljani, dne 7. aprila 1941.

Frida Galle roj. Luckmann, žena

Karl, Hans, Mädy, otroci; Marko Rudež, zet

Ohranimo mirno kri! Bodimo disciplinirani!

Ljubljana, 7. apr.

Nihče naj ne zapuša svojega bivališča, da ne bi ovrnil gibanja vojske. Vsakdo naj ostane na svojem mestu in izvršuje svoje dolžnosti. Ne povzročajte zmešnjave!

V primeru letalskega alarma se takoj umaknite v zaklonišča ali kakršnakoli zavetišča, ker ste v nasprotnem primeru lahko ranjeni od drobec izstrelkov obrambnega topništva.

Včeraj so se nad našim mestom pojavile prve sovražne letalske izvidnice. Zato opozarjamo somiščane, naj se strogo ravna po navodilih, tičočih se postopka o priliki letalskega napada.

Odprite okna, da jih ne vtrje zračni pritisk. Zaprite plin in se naglo napotite v zaklonišče. Ne stojte pri oknih, na dvoriščih, na cestah in na ulicah. Ne samo sovražne bombe, tudi izstrelki naših obrambnih baterij so nevarni.

Poslušajte navodilo: Ob alarmu vsi v varno zavetje!

Ostanite vsi na svojih mestih. Nikakršnega povoda ni za nemir in bojazen. Izvršujte brezpogoj-

no in natančno ukaze in odredbe oblasti. Uspešna obramba je mogoča samo v popolnem redu, nered postoterja vse težave.

Vse naše iskrene želje, vse naše najplemenitejše misli, vsa naša ljubezen naj bo posvečena našim vojakom, ki hladnokrvno in odvažno branijo posvečena tla naše domovine. »Vse za našo hrabro vojsko!«

Znamenje za alarm ob zračnem napadu je dve minuti trajajoče javkajoče tuljenje siren. Ko pa mine nevarnost, to nananjajo siren s dveminutnim neprekinjenim tuljenjem. Opozarjamo vse javnost, da doslej ni bil tak signal, in je sedanje znamenje za alarm drugačno. Mestno poglavarstvo spet opozarja na odredbe pri zračnih napadih.

Vse lastnike osebnih avtomobilov in sploh vse, ki imajo osebne avtomobile, prosi mestni zaščitni urad, da mu avtomobile dajo na razpolago. Če ima osebni avtomobil kak obveznik pasivne zaščite in je že dodeljen kakemu rajonu, naj vzame avtomobil seboj v rajonsko službo.

Vsem slovenskim županom!

Banska uprava v Ljubljani je izdala naslednji proglas:

Vi ste tisti, ki najlaže vplivate na prebivalstvo svojih občin. Ne dajte, da se ljudstvo bega, plaši in brez potrebe vznemirja. Vplivajte nanj, da ostane na svojih domovih in da ne beži. Z begom se najbolj ovira naša vojska v njeni težki službi.

Storite vse, kar naša vojska od nas zahteva! Postrezite ji z vsem, kar ji bo potrebno. Pomagajte ji tudi z vestmi in točnim obveščanjem. Vodstvu vojske bodo dragoceni vsakršni podatki, ki se nanašajo na našo obrambo.

Slovenski župan! Vaša naloga v sedanjem trenutku je, da ste na mestu, da s prispevnostjo krepko držite svoje občine v redu in disciplini, naši dični vojski pa da ste vsckdar in vselej v pomoč!

Policijska ura je za gostilne in kavarne odredjena ob 9 zvečer.

Ohranite mirno kri in prenašajte dostojno in požrtvovalno bremena, ki jih nalaga vojna!

Vsem obveznikom pasivne zaščite!

Obveznik je vsak, ki ni vojak in ni starejši od 65 let ter mlajši od 16 let. Ker je dovolj moških, se ženam še ni treba javljati na okrajnih postajah, pač pa se morajo javiti vse zdravnice, bolničarke in šoferke. Kdor še nima razporeda, naj se javi najbližji postaji. Tam se je treba javiti dežurnemu starešini.

Predvsem prosimo razne podjetnike, naj upoštevajo nujno potrebo ter takoj dajo postajam na razpolago orodje in drug tehnični material. Orodje in vse drugo prevzemajo poveljniki tehničnih oddelkov. Za vse sprejeto orodje morajo dati reverz.

Vsi prebivalci naj se takoj umaknejo v zaklonišča ali vsaj v najbližjo vežo, kakor hitro zaslišijo znak alarma ali tudi sam prihod letal. Če ni v bližini zaklonišča, veže ali drugega zavetja, naj se vsak takoj uleže v najbližji jarek ali tudi na tla. Vsi hišni gospodarji morajo imeti vežna vrata odprta. Ljudje naj ostanejo na svojih domovih ali v pisarnah ter naj ne hodijo po mestu.

Bodite mirni ter mirno opravljajte svoje delo!

Vsi obvezniki naj se takoj javijo v okrajih, katerim so dodeljeni, oni obvezniki pa, ki še nimajo razporeda, naj se pa takoj javijo tisti postaji, ki je najbližja njihovemu stanovanju!

Ne širite alarmantnih vesti!

Banska uprava je izdala naslednji proglas:

Slovenci! Ne širite alarmantnih vesti, ker se s njimi prebivalstvo le brez potrebe bega. Alarmantne vesti prihajajo iz virov, ki nam hočejo le slabo in ki žele nered, nedisciplino in zmedo med narodom.

Opozarjamo na to, da so za razširjanje alarmantnih vesti predpisane najstrožje kazni, ki jih ne izrekajo več civilna, marveč vojaška sodišča.

Ne verjemite alarmantnim vestem! Naj vas nikar ne begajo. Bodite priselbi in čvrstega duha.

Ostanite v svojih domovih in olajšate s tem delo vojski, ki jo bežeče ljudstvo najbolj ovira.

Ne poslušajte tujih radijskih postaj! Njihova naloga je v tem trenutku, da vas s fantastičnimi, izmišljenimi vestmi živčno zlomijo. Mi pa moramo ostati pogumni in odločni ljudje! Proč torej s tujimi radijskimi postajami!

Rdeči križ kliče!

V imenu Glavnega odbora Rdečega križa pozivljam vse prebivalce dravske banovine, da ohranijo v teh urah težke preizkušnje hladno kri, odločnost in samozavest. Vsak naj s podvojeno točnostjo izvršuje svoje dolžnosti v popolnem zupanju v naše oblasti in našo vojsko. Rdeči križ je izvršil vse priprave, da stopi takoj v akcijo, če in kadar bo treba. Dolžnost vsakogar pa je tudi, da pomaga kjerkoli more svojemu bližnjemu, oblastem in zlasti naši vojski in njeni saniteti.

Dr. Krejči Viljem,
II. podpredsednik Glavn. odbora Rdečega križa.

Uredite varnostne naprave!

Kraljevska banska uprava je 6. t. m. ob 17.45 razglasila v radiu naslednje:

Napolnite vse razpoložljive posode s vodo za pitje in kuhanje. Posode, namenjene za gašenje v podstrešju in na stopniščih, je treba prav tako napolniti z vodo.

Ponovi se, da je odredjena od danes dalje stroga zatemnitev, ki traja od mraka do zore. Kdor še nima dobrih priprav za zastiranje oken in za zasenčenje luči, naj luči ne uporablja, dokler ni dovršil zatemnitvenih priprav. Električnega toka v hiši pa ni treba izključiti.

Motorna vozila in kolesa naj vozijo s lučmi, toda te morajo biti tako zastrte, da se izstopajoči žarki vidijo čim manj. Cestne luči morajo biti pa opremljene s temnimi zasloni, v nasprotnem primeru naj se sploh ne prižgo. Izločbe v trgovinah in druge reklame naj ne bodo razsvetljene.

Za nepokornost so določene kazni, zlasti po naredbi o zatemnitvi od 18. maja 1940.

Pri zakloniščnih poskrbite takoj za to, da bodo obstoječi zasilni izhodi uporabljivi. Pri odhodu v zaklonišča ali pritiščne hodnike vzemite s seboj toplo obleko in odejo, nekaj jedi in tople pijače ali vsaj pitno vodo. S seboj je treba vzeti tudi kovčeg z dokumenti, denarjem in morebitnimi dragocenostmi.

Lov na meteor

Nekaj zasedanj sej je bilo določenih, da bodo sestavili spisek vseh neodvisnih držav, ki bi imele pravico soudeležbe na konferenci. Mnoge od njih so imele v Washingtonu stalnega predstavnika. Morali so sestaviti načelo njihovega sodelovanja v dneh, ko bo konferenca pričela z glavnim stvarjo. Urejevanje tega spiska ni bilo lahko in so bile zaradi tega seje zelo živahne. Madžarska in Finska sta zahtevali, da bosta na konferenci neposredno zastopani, toda Dunaj in Petrograd sta bila proti temu. Francija in Turčija sta pričeli živahen prepir zaradi Tunisa. Vmešal se je tudi bel. Japonska je imela skrb s Korejo. Z eno besedo, ker je večina narodov naletela na slične težkoče, niso mogli po sedmih zasedanjih določiti nič gotovega, dokler ni nepričakovano dogodek razburil duhov.

Kot je objubil, je J. K. B. Lowental vsak dan sporočal o stanju meteorja. Te vesti, ki so izhajale v časopisih, deslej niso imele nič posebnega na sebi. Sporočale so, da ima meteorjevo premikanje nekaj malih sprememb in da je njegov pad zmerom bolj verjeten, toda gotovega še ni bilo nič.

Vest 1. junija pa je bila od ostalih popolnoma različna. — Videti je bilo, da se je izvršila usodna sprememba, ker je bil Lowental razburjen. »Zelo smo razburjeni,« je pisal tega dne, »ko sporočamo javnosti čudne pojave, ki smo jim bili priče, dogodek, ki groze spodkopati temelje zvezdoslovne vede, to je same znanosti.

V prejšnjih poročilih smo obveščali javnost, da je imel meteor nekaj postopnih in stalnih sprememb, ki jim ni bilo mogoče dognati vzroka. To je bilo nekaj navadnega, ker zvezdoslovci, čita nebo kot knjigo in se na njem ne more zgoditi

Župan dr. J. Adlešič ljubljanskemu prebivalstvu

Ljubljanski župan dr. Jure Adlešič je v nedeljo govoril v radiu:

Ljubljaničani!

Davi so se pričeli boji na državnih mejah. Junaško jih brani in vse nas varuje naša slavna vojska.

Vanjo zaupajmo ter varujmo svoje družine in svoje domove ter mirno opravljajmo svoje delo!

Mestni uradi, zavodi in podjetja poslušajo redno dalje, predvsem je pa mestnemu prebivalstvu zagotovljena tudi prehrana.

Obvezniki pasivne zaščite naj vestno in naglo izpolnjujejo odredbe mestnega zaščitnega urada in svojih starešin. Tudi vse hišne zaščite naj takoj prevzamejo svoje dolžnosti. Pospravite podstrešja, uredite zaklonišča, namestite orodje in izpolnjujte vsa že izdana navodila!

Zatemnitev je strogo obvezna ter se mora izvajati z vso natančnostjo.

Ohranite resnobo in mirno kri! Ne verujte vznemirljivih vesti in ne raznašajte jih!

Varujte svojo in prav tako tujo lastnino! Kdor koli bi se pregrešil zoper red in varnost, bo po vojnem zakonu najstrožje kaznovan.

Vsi Ljubljaničani bodimo kakor ena velika družina: pomagajmo drug drugemu v vsaki potrebi!

Župan mesta Ljubljane:
dr. Juro Adlešič, l. r.

Iz spominov na pok. dr. Ant. Korošca

Na naslov naših obmejnih bratov

In srečen bom še, če zaslužka celi za moja leta vsa bo kamen beli z napisom: Nikdar menjal ni zastave!

Giusti-dr. Gradnik.

Ta motto si je pokojni naš narodni vodnik zbral pred tridesetimi leti; ko sem z njim in s pokojnim dr. Krekom v burnih parlamentarnih časih na Dunaju prebiral pesniška dela in male knjižnice pok. dr. Kreka. A pok. dr. Krek je tedaj z ljubeznijo citiral Ado Negri (Fatalità) »Moja je mladost, moje življenje, v usodnem boju me ne boš videl omaganega; nad raztresenimi ruinami in nad tegobami se svet mojih dvajset let.« — Kako nasprotje je to v naziranjui! In vendar bi rad te verze danes predložil našim obmejnim rojakom v teh težkih dneh, kot odgovor na poročila, ki prihajajo z naše severne meje (nameraval sem jih priobčiti šele v delu življenjepisa pok. dr. Korošca, ki ga pripravljam za dobo od 1905 do svetovne vojne l. 1914., v kateri sem z našima vodnikoma najozje sodeloval)

Kakor sem tedaj citiral našega pesnika, ki je harmonično združil prvo in drugo naziranje o življenju, tako tudi danes kličem našim obmejnim bratom z gornjimi verzii: Nikdar ne menjajte zastave! Kvišku glave! Iz ruševin klije novo življenje!

Pok. dr. Korošec je preživel mračne dneve, bil sem priča njegovega trpljenja posebno v prvih letih svetovne vojne za časa preganjanja slovenskega življa, živel je kakor v katakom-

Da je

ASPIRIN

originalen

zajamčuje vtisnjeni „Bayer“-jev križ. Aspirin je učinkovit, neškodljiv in se dobi v vseh lekarnah.

Opis: reg. pos. št. 5. br. 7237 od 23. marta 1914.

bah, a nikdar ni omahoval, nikdar se ni uklonil. Ko je bilo njegovo življenje v nevarnosti, sem jaz skupno z milim tovarišem Pišekom iz mariborske okolice večkrat interveniral v prid tisoč slovenskim jetnikom iz zelene Stajerske, ki so po raznih ječah kopneli od tuge; podala sva se v blag lev na najvišja vojaška mesta v Gradcu in na Dunaju, padale so obojestransko ostre besede, grožena nama je bila ista usoda, katero sva hotela od sorojakov odvrtiti, in po delnem uspehu sva se vrnila k pok. dr. Korošču, ki naju je pritisnil na svoja prsa, ko sva mu poročala o svojem križevem potu.

Tudi za časa viharnih bojev v deželnem zboru graškem v letih po 1909 med sovražno nam ogromno večino in slovensko manjšino 12 poslancev je pok. dr. Korošec srečno krmilil našo barčico čez razburkano valovje; nikdar ni klonil, vedno je bil na čelu na še male, a do skrajnosti odločne in nepopustljive čelice; vihar ogorčenja večine je butal v nas zaradi slovenske besede in naših narodnih zahtev, cel sovražni nam gozd časopisja je pozival mase neprijaznega nam naroda na dejavni odpor proti nam; bili smo vrh tega v tujem nam okolju ob zeleni mizi, osamljeni, večkrat v senci bajonetov; a pok. dr. Korošec je vihlet našo trobojnico, katere smo se oklenili, brez oklevanja, brez strahu, dokler ta, nam toli neprijazna institucija ni definitivno umrla.

Dragi obmejni rojaki! Ni treba, da vam še v spomin pokličem boje naše starejše generacije za našo skupno narodno stvar početkom tega stoletja. Pogosto smo ločeno marširali, a končno skupno se branili in skupno udarili, pogosto v senci svetlikajočih se bajonetov kompanij in bataljonov ter nabrušenih sabelj eskadronov.

Ne verjamem, da bi naše mlajše pokolenje bilo manj udarno kot ostanki starejše generacije, ki se je borila tako rekoč z golimi rokami. Zato pa naj velja za starejše pokolenje geslo pokojnega dr. Korošca o belem kamnu z napisom: »Nikdar ne menjamo zastave!«, za mlajši rod pa dr. Krekovo geslo: »Nad ruševinami in tegobami se svetli mojih dvajset let!«

V Ljubljani, dne 5. aprila 1941.

Dr. Ivo Benkovič,
bivši državni in deželni poslanec
in član Narodnega veča.

Precizna ura že od 1856

Dobijo se samo v boljših trgovinah te stroke

nič, kar bi je bil že prej predvidel, ali kar bi ne bilo že prej pokazalo svojih posledic. Tako se mrki, prerokovani za sto let naprej, dogajajo točno na določeno sekundo, kot bi se pokoravili ukazu smrtnih bitij, čijih veliko znanje jih je videlo v megli bodočnosti.

Prejšnje spremembe meteorja pa niso ugovarjale resnici, čeprav je bil njihov vzrok neznan. To smo pripisovali slabim metodam našega proučevanja. Danes pa ni več tako. Od 30. maja je meteor imel nove spremembe, ki so pa v popolnem nasprotju z našim teoretičnim znanjem. To pomeni, da se moramo odreči upanju, da bi jih sploh kdaj dognali, ker se načela, na katerih počivajo naši računi, ne morejo prilagoditi temu slučaju.

Opazili smo torej, da se je meteor na svojem rednem dolgem prehodu 30. maja, namesto da bi se zemlji približal, oddaljil od nje. Istočasno je tudi spremenil svojo smer. Še bolj nerazumljivo pa je, da je meteor včeraj pokazal spet svojo prvotno pot, medtem ko se njegova hitrost ni spremenila. Takšno stanje je zdaj. Znanost je brez moči, da bi ga mogla pojasniti.

V prvem poročilu smo dejali, da bi pad, tedaj še negotov, mogli smatrati za verjeten. Zdaj tudi o tem ne moremo biti več prepričani in priznavamo naše neznanje.

Ko bi kak anarhist vrzel bombo na sredo ene predhodnih sej, ne bi dosegel učinka, kot ga je napravila ta vest. Ljudje so se trgali za časopise. Vse dopoldne je minilo v razburjenih razgovorih, v veliko škodo težkih poslov konferencie.

Naslednje dni je bilo še slabše. Vest gospo. Loventala so postajale vedno bolj čudne. Videti je bilo, da igra meteor sredi urejenih nebesnih teles čuden ples brez reda in takta. Njegova pot se je premikala, ali za tri stopinje na vzhod, ali pa za štiri nazaj na zapad. Če je bilo videti, da se je pri enem prehodu zemlji približal, se je pri drugem gotovo oddaljil od nje za več kilometrov.

Konferencie se je lotevala malodušnost. Ker diplomati niso bili več prepričani, da bodo od svojega dela imeli kaj koristi, so opravljali svoje delo brez volje in poasi.

Čas, pa je mineval. V Ameriko so prihajali z raznih strani odposlanci svojih narodov. Njihovo število je bilo povoljno, da so lahko pričeli z delom, ne da bi čakali na svoje tovariše iz oddaljenih dežel. Obetali so, da bodo vse uredili kot je prav.

Člani predhodnih sej so prišli za delo in v osmih sejah določili tiste države, čijih odposlanci bodo smeli priti na Konferenco. Izbrali so dva in petdeset držav in to pet in dvajset iz Evrope, šest iz Azije, štiri iz Afrike in sedemnajst iz Amerike. Od teh je bilo dvanaest carevin, dvanaest dednih kraljevin, dva in dvajset republik in šest kneževin. Te države so bile torej priznane za edine lastnike zemeljske krogle.

Čas je že bil, da predhodne seje končajo. Odposlanci priznanih držav so po večini že bili v Newyorku in še so prihajali slednji dan.

Prvič se je mednarodna Konferenca sestala 10. junija popoldne. Predsedoval ji je najstarejši član, gospod Solies, profesor oceanografije in zastopnik kneževine Monaco. Pričeli so voliti odbor.

Pri prvem glasovanju je bil izbran za predsednika Harvey, odlični pravnik, ki je zastopal Zedinjene države. Izvolili so ga iz spoštovanja napram deželi, ki jih je sprejela. Podpredsednika so volili dalj časa. Končno je bil izbran odposlanec Rusije, Saratov. Tazniki so bili francoski, angleški in japonski poslanci.

Ko so bile volitve končane, je predsednik v kratkem, a učinkovitem govoru dejal, da bodo volili še tri odbore, čijih naloga bo iskati najboljši način reševanja poslov in sicer z ozirom na tri vidike: finančnega, demografskega in pravne.

Komaj so pričeli z glasovanjem, je prišel služabnik in podal predsedniku brzojavko. Gospod Harvey jo je prečital in obraz mu je izražal vedno večjo začudenje. Ko je premislil,

je prezljivo skomignil z rameni in zazvonil, da je opozoril tovariše nase.

Ko so vsi utihnili, je dejal:

»Gospoda, smatram za dolžnost, da vam javim, da sem prav zdaj prejel brzojavko. Brezdvomno jo je napisal neslani šaljivec ali pa norec. Zdi se mi pravilno, da vam jo prečitam. Glasi se:

Gospod predsednik!

Čast mi je sporečiti mednarodni Konferenci, da ni meteor, o katerem boste razpravljali, lasti nikogar drugega kot mene. Zato nima mednarodna Konferenca nobenega razloga, da obstoji in čeprav bo zasedala, ne bodo imeli njeni sklepi nobene koristi.

Meteor se približuje zemlji po moji volji in bo padel na mesto, ki mu ga bom jaz določil, zato je moja last.

»In ta brzojavka ni podpisana?« je vprašal poslanec Anglije.

»Ne.«

»Če je tako, se nanjo ni treba ozirati.« je odtočil zastopnik carevine Nemčije.

»Tudi jaz mislim tako,« je odobril predsednik, »in sem prepričan, da bom zadostil enodružnemu mišljenju tovarišev, če pustim ta dokument v arhivih Konferencie. Ali kdo ugovarja?... Gospoda, zasedanje se nadaljuje.«

14. poglavje

KJER DVOVA NEVEDE POSLEGA V PROBLEME NEBESNE MEHANIKE IN PRIVEDE BANKIRJA LECERJA V RESNO SKRB

Pametni ljudje trde, da postaja hkratu z napredkom po ljudem nekaj poklicev brezposelnih. Verjemimo jim. Zagotovo pa je bil v času, ko se je godila naša zgodba, vsaj en poklic v takem položaju.

Ta poklic je bil last gospe vdove Tibaut, nekdanje mesarice, ki je zdaj gospodinja Cefirenu Xirdalu.

Ljubljana na cvetno nedeljo

Z letošnjo cvetno nedeljo je stopila naša država in tudi naše mesto v novo razdobje. Ubranstvo praznika miru, ki ga simbolizirajo oljne vejice, je bila kmalu prekinjena s tuljenjem siren, ki so oznanjevale prihod tujih letal. Ljubljana se je zavedla, da je v vojni.

Namen sovražnika je bil, da zanese med naše mirno prebivalstvo strah in zmedo, toda slovenska Ljubljana je dokazala, da ni uživala zastoj dvajset let svobode v svoji narodni državi. Kjer koli je ljudi zalotil alarm, so ostali mirno na svojem mestu. Kdor je bil na ulicah, je stopil v najbližjo vežo.

Posebno značilna pa je bila slika po ljubljanskih cerkvah. Vsakdo je imel oljno vejico v gumbnici, številne butare v živih barvah pa so dajale cerkvam poseben izraz. Opazili smo še neko značilnost. Mnogo butar je imelo okraske v naših državni ali slovenskih barvah. Te butare so prejšnje dni na sejnu ljudje zelo hitro pokupili. Tudi v takih malenkostih se kaže prava miselnost.

Kljub ponovnim alarmom.

V občinstvo ohranilo mirne živce ter sledilo navodilom oblasti.

Takoj po končanih alarmih so ulice zopet dobile svoje navadno lice. Prav nič ni bilo videti radovednih gruč in zbirajočih se skupin, ki so mnogokrat prave kovačnice različnih norih govoric. Vsakdo je šel svojo pot in varnostnim organom ni bilo treba opominjati nikogar, naj se ne ustavlja in zbira v gručo.

Zvečer je pa Ljubljana kar utonila v temo. Prej smo ob poskusnih zatemnitvah nekajkrat čitali v časopisju, da ljudje ne pojmujejo dovolj resno teh vaj. Suroči, kakor tudi že nekaj noči prej, pa je bila Ljubljana popolnoma zatemnjena.

Po hišah so lastniki in hišniki pripravili vse za primer napada. Vreče peska in drugo je na svojem mestu.

Navodila, ki so bila dana po radiu, so se izvrševala. Ves dan so se rajonskim postajam za pasivno zaščito zglašali mladi ljudje, da tudi oni storijo, kar je mogoče. Vodstvo jih je takoj razvrstilo v skupine in jim določilo delo.

Upostavljena je stalna dnevna in nočna služba. V mnogih večjih hišah so pa tudi bili določeni stražarji, ki bi naj stanovalce bodrili v primeru zračnega napada.

Včeraj, v ponedeljek zjutraj je Ljubljana zaživela zopet redno življenje.

Živilski trg je bil dobro obiskani, cene stare in blaga je bilo v običajni količini.

Tudi trgovci se pripravljajo na eventualne zračne napade.

Šipe so prepleli s papirnatimi trakovi. Nekateri so to tako okusno izpeljali, da človek misli, da je to kaka nova dekoracija izložbe.

Priznati moramo, da je Ljubljana v teh dneh pokazala svojo zrelost. Pokazala je pa tudi svojo samozavest in narodni ponos. Upamo, da se bo v prihodnje to še stopnjevalo.

hor Artur, Kolesar Peter, Grubač Branko in Korosec Josip. Artiljerijski: Hafner Rudolf in Koščak Franc. Za rezervnega nižjega vojnega uradnika III. razr. ekonomske stroke Kovač Mihael, Fuks Rudolf, Kos Viktor. Z rangom od 6. septembra 1939 pehotni kapetan I. razr. Petrovič Stanko.

— Vevško delavstvo trezno presoja položaj. V zvezi z meznim gibanjem vevškega papirniškega delavstva je bilo v petek ob 5 popoldne zborovanje vsega delavstva, da sliši poročila svojih organizacijskih zastopnikov in da delavstvo samo odloči, kako naj se mezna akcija vodi naprej. Zborovanje je vodil predsednik podružnice ZZZD v Vevčah Govše Avgust, ki je najprej podal besedo starešini obratnih zaupnikov Pangeršiču Ivanu. Ta je delavstvu tolmačil potek zadnje poravnalne razprave in popolnoma odklonilno stališče podjetja. Nakazal je javno objavljeno bilanco podjetja ter razmeroma premalo plačano delavstvo. Za njim je poročal zastopnik centralne Zveze Združenih delavcev g. Jan Maks iz Ljubljane, ki je tolmačil bistvo uredbe o določanju minimalnih mezd in arbitraži. Nakazal je vse možnosti, ki so bile delavstvu odprte po drugi neuspešni poravnalni razpravi ter je pozval navzoče, da naj mirno in trezno presoja položaj ter naj ne podležejo nikakim vplivom podtalnih elementov, ki vevškemu delavstvu ne žele ničesar dobrega. Navzoči so bili z vsemi njegovimi izjavami soglasni. Delavstvu je bilo sporočeno, da je družba pristala na razsodišni odbor, to se pravi na to, da razsodi oblast upravičenost delavskih zahtev. Na zborovanju je pokazalo delavstvo popolno enotno gibanje na položaj in sta v znak polne soglasnosti med vsemi legalnimi strokovnimi organizacijami poizvedla zborovanje tudi zastopnik JSZ in zastopnik NSZ. Delavstvo je naglasilo, da s tem pristankom podjetja na razsodišče nikakor ni zadosteno upravičenim zahtevam delavstva, ampak da je delavstvo, ki že itak nosi težavno breme dragine, pristalo na ta način rešitve samo zaradi izrednih razmer. O dejanskem povišku, ki ga bo papirniško delavstvo potom razsodišnega odbora doseglo, bomo javnost še obvestili.

— Prodaja starih znamk iz leta 1937. Večje državne pošte dravske banovine bodo pričele takoj po razglasitvi te objave prodajati pakete z odrezki spremnic, na katerih so nalepljene znamke iz leta 1937. Prodajna cena za paket od pol kg je določena na 50 Din. Natančnejša pojasnila dobe zainteresirani pri vsaki pošti. — Direkcija pošte, telegrafa in telefona v Ljubljani.

— Dobrim in čutečim srem. Revna mati se-

Na zelenjem okrašen kupoli tanka pred vojnim ministrstvom so s kredo napisali geslo: Za kralja in domovino.

dmerih otrok v starosti od 2 do 15 let prosi dobre ljudi za pomoč, ker je po odhodu svojega moža v službo domovine ostala brez sredstev za življenje. Darove prosim na upravo »Slovenec«, kjer je moj naslov. Bog vam že vnaprej stotero povrni!

— Uslužnost plačal a smrtjo. Nedavno so bile nekemu kmetu v vasi Krupi pri Šibeniku ukradene ovce. Kmetov sosed Tomo Gjakulović se je ponudil, da bo poiskal ukradene ovce. Res se mu je posrečilo ugotoviti, da sta tatvino zagrešila Ni-

kola in Stevan Vukičević in zaprla ovce v neko skalnato duplino. Gjakulović je šel po ovce in jih gna v Krupo. Oba tatova pa sta vdrla v Gjakulovičovo hišo, da bi se maščevala. Gjakulović je zbežal, vendar sta ga zločinci kmalu ujela, mu naškropila oči z lugom in ga toliko časa pretepala s kolom, da je Gjakulović ves krvav padel na tla. Dan nato je Gjakulović umrl v bolnišnici. Okrožno sodišče je obsodilo Nikola Vukičevića na deset let ječe, Stevana pa na štiri leta.

Veliki teden v stolnici

V sredo, četrtek in petek ob 4. popoldne pete slovesne jutranjice.

Veliki četrtek: ob 5, 5.30, 6, 6.30 obhajilo vernikov. Prva sv. maša je ob 6.45. Med sveto mašo in po sv. maši je obhajilo vernikov. Ob 8 velika škofova sv. maša; med mašo je slovesno blagoslovljenje sv. olja in obhajilo ruhovščine in vernikov. Po sv. maši se sv. R. T. prenese v božji grob in na to umivanje nog 12 starčkom. Zvečer ob 8 do 9 skupna molitvena ura. Od 9 dalje molijo le mladeniči in mošje.

Veliki petek: Ob 5.15 sv. križev pot, nato molitvena ura. Ob 8.45 se prične cerkevno opravilo, molitve, pasijon, odkritje in češenje svetega križa in maša predposvečenega. Ob 7.30 zvečer postna pridiga in nato žalostinke.

Velika sobota: Ob 5 se izpostavi sv. R. T. Ob 5.30 blagoslov ognja, ob 8.15 se prično drugi obredi: blagoslovi se velikonočna sveča, pojo se prerokbe, nato blagoslov krstne vode. Okrog 9.45 slovesna sv. maša. Popoldne ob 2.30 blagoslov jstvin, ob 4 slovesne velikonočne jutranjice in vstajenje s slovesno procesijo v sledečem redu: Rdeče bandero, moški stolne Vincencijeve konference, stolne marijine kongregacije. — Belo bandero: Svetilke s prizganimi svečami. — Vojaška godba, 1. četa vojakov. — Akademiki, zastopstva uradov: Mestni magistrat in svetovalci, stanovske zbornice, poštna in finančna direkcija, gimnazije, sodišče, univerza. — Duhovščina z Najsvetejšim. — Ban. divizionar, banska uprava, častniški zbor, 2. četa vojakov. Po procesiji zahvalna pesem in blagoslov. Procesija bo le ob lepem vremenu. Stanovanci Pred škofijo in na Mestnem trgu se v ljudno naprošajo, da razsvetle okna.

Velika nedelja: Ob 5 blagoslov jedil. Ob 6. sv. maša s slovenskim petjem, ob 9.30 slavnostna škofova pridiga, ob 10 pontifikalna škofova maša, nato papežev blagoslov, s katerim je združen popolni odpustek za vse navzoče pod navadnimi pogoji. Popoldne točno ob 2.45 gre potresna procesija z Najsvetejšim iz stolnice v cerkev sv. Jožefa, kjer bodo pete liturgije Matere božje. Procesija se vrne v stolnico nazaj. V stolnici liturgije ob 4 popoldne. Prebivalci ob cestah Pred škofijo, Vodnikov in Krekov trg, Poljanska in Zrinjskega cesta se naprošajo, da na oknih prižgo sveče. V primeru deževnega vremena gre procesija brez Najsvetejšega.

Mirovna devetdnevica se nadaljuje v velikem tednu takole: V torek ob 7 zvečer, v sredo in četrtek ob 8 zvečer, v petek ob 7 zvečer pred postno pridigo, v soboto ob 6 zjutraj.

Po 9. zvečer vsi lokali zaprti!

Policijska ura je do nadaljnjega za vse lokale določena za 21. V tem času se morajo zapreti vsi javni lokali, restavracije, gostilne. itd.

1. Seja za mestno prehrano. Davi sta mestni prehranjevalni odbor in uprava mestnega preskrbovalnega urada, ki so v njej zastopnice gospodinj in zastopniki konsumentov ter trgovcev, imela pod predsedstvom župana dr. Jura Adlešiča spel sejo, kjer je bilo soglasno sklenjeno, da mestna občina Ljubljana za prehrano prebivalstva pokupi vse žito, moko, fižol, krompir, mast in druga živila, kar je blaga sploh mogoče dobiti. Vsi mlini v Ljubljani in okolici že meljejo moko za Ljubljance in zato najema mestni preskrbovalni urad mlinarske pomočnike, da Ljubljancem v najkrajšem času zagotovijo dosti kruha. Prav tako si mestna občina prizadeva svoje občane založiti tudi s kurivom, predvsem bo pa mestni preskrbovalni urad takoj naročil še najmanj 10 vagonov velenjskega premoga. Kakor pri premogu je bila tudi pri vseh drugih vprašanih poudarjena najresnejša skrb za prehrano in preskrbo manj premožnejših slojev.

1. Prebivalstvo in trgovce opozarja mestni preskrbovalni urad na sklep današnje seje prehranjevalnega odbora in uprave preskrbovalnega urada, naj odslej trgovci dajejo moko samo na nakaznico, ki so jih odjemalci dobili pri njih. Pojavile so se namreč pritožbe, da okoličani in tudi prebivalci oddaljenih krajev s svojimi nakaznicami hočejo v Ljubljano po moko ter je zato upravičena skrb, da za Ljubljano določeni kontingent moke ne bi zadostoval za prehrano ljubljanskega prebivalstva. Ljubljanski meščani pridelajo malenkostno žito in drugih pridelkov, saj imajo le malo kmetij v ljubljanski občini, zato je pa mestno poglavarstvo navezano samo na racionirana živila. Prikrite zaloge

v mestu so že pošle, a druge moke posamezni prebivalci ne morejo več dobiti na deželi pri svojih prijateljih in znanih, ker so poplavljanja omejena in je velik del moških z doma. Vojni obvezniki itak nimajo pravice do krušnih nakaznic in zadnji dnevi so vzeli meščanom upanje na priboljške z dežele. Mestna občina mora kontingent ohraniti svojemu prebivalstvu in zato je popolnoma upravičena odločitev, da bo odslej dobival Ljubljane moko na nakaznico samo pri tistem trgovcu, kjer je nakaznico dobil.

1. Mlinarski pomočniki, tudi starejši, naj se takoj javijo ljubljanskemu mestnemu preskrbovalnemu uradu v Mestnem domu, kjer bodo dobili takoj delo v mlinih, ki meljejo moko za prehrano ljubljanskega prebivalstva.

1. Staršem v Ljubljani, ki imajo bolne otroke in potrebujejo zdravniško pomoč, sporočamo da otroška bolnišnica v redu posluje in da posluje na Okrožnem uradu za zavarovanje delavcev primarij dr. Bogdan Derč. Starši naj prinese otroke v bolnišnico oziroma k primariju dr. Derču podnevi.

1. Uprava Vajenskega doma se najlepše zahvaljuje g. Avgustu Martinčiču, ključavničarskemu mojstru, za dar 200 din, ki jih je daroval namesto venca na krsto pokojne gospe Bonačeve.

1. Gledališče. Drama ostane danes v torek zaprta. — Opera pa bo izvajala Kollovo opereto »Tri stare skatle« z običajnoasedbo. Nocojnja predstava v torek bo za red B.

1. Vse učiteljice in učitelji, ki ste v Ljubljani, ste iskreno vabljeni, da se na veliki petek udeležite molitvene ure od 2—3 v stolnici. Pridite vsi!

1. Ambulanca za bolne otroke kakor tudi posvetovalnica za matere za zdrave otroke na Oddeku za zdravstveno zaščito mater, otročkov in otrok v Ljubljani poslujeta redno vsak delavnik kakor doslej.

1. Vsi mestni konji in edini tovrni avtomobil, ki ga ima še mestna občina, noč in dan prevažajo žito v mlin na Vič in v druge mline v okolici, da mestni preskrbovalni urad čim prej vsemu prebivalstvu zagotovi kruh. Tovorni avtomobil je noč in dan brez počitka na cestah in na njem se menja jo samo soferji, ko omagajo. Zato naj pa ljudje potrepe s smetmi in tudi s cestami, ker ni mogoče sedaj prevažati smeti in gramoza ter peska. Smeti naj doma sežigajo in ljudem ni treba skrbeti, da bi se zaradi smeti razširila kaka bolezen. Seveda pa mestni smetarji samo nekaj dni ne bodo pobirali smeti, dokler mestni konji in avtomobili ne zvozi jo iz mlinov v mesto vse moke in drugih živil, ki jih mestni prehranjevalni urad zbira s pomočjo požrtvovalnih in uglednih ljubljanskih trgovcev. Vsa mestna skladišča so seveda nastrožje zastražena.

1. V Ljubljani umrli od 28. marca do 3. aprila 1941. Kirbiš Poliksona roj. Vokalič, 83 let, vdova trgovca-slaščičarja, Gledališka stolba 3; Gabrovšek Janez, 80 let, delavec, Japljeva ulica 2; Lenart Martin, 80 let, rudar, Loka 461 pri Trbovljah; Zevnikar Terezija roj. Wedam, 63 let, žena žel. uradnika v p., Jenkova ulica 4; Škalja Franc, 77 let, čevljar, Vidovdanska cesta 9; Lovše Antonija roj. Kocjančič, 49 let, žena šolskega upravitelja, Vodovodna cesta, šola; Klein Julij, 85 let, trgovec, Erjavčeva cesta 14; Rendla Franc, 76 let, višji davčni upravitelj v p.; Medvedova cesta 19a; Piki Klementina roj. Kos, 75 let, šolska upraviteljica v p.; Dolenjska cesta 12; Petkovšek Pavel, 52 let, prevoznik, Poljanski nasip 40; Turkovič Ivan, 60 let, čevljar, Mestni trg 11. — V ljubljanski bolnišnici umrli: Obermajer Edvard, 22 let, mizarjski pomočnik, Loke 26 pri Trbovljah; Legan Jožef, 46 let, posestnik, Daljn kot 3 pri Novem mestu; Bajc Alojzij, 34 let, čevljar, Moravče 41; Spruk Roza roj. Korosec, 38 let, žena ključavničarja, Predjamska ulica 35; Kovač Marija, 45 let, pletilja v tovarni, Zabjaki 5; Pirnat Rozalija roj. Fajš, 43 let, žena profesorja, Zaloška cesta 7; Razpotnik Marija, 36 let, žena delavca, Cesta 29. oktobra 5; Goltez Josipina, 48 let, žena krojaškega mojstra, Stožice 61; Grdadolnik Marija, 18 let, šivilja, Horjul 66; Martinjak Terezija, 24 let, žena zidarja, Kozarje 137, obč. Dobrova.

1. Asfaltni hodniki so po središču mesta, zlasti pa v Selenburgovi in Prešernovi ulici že precej luknjasti in kolanjasti ter je mestna občina že razpisala napravo asfaltnih hodnikov, prav tako pa tudi dobavo granitnih robnikov. Ker bo napravila tudi nekaj novih asfaltnih hodnikov, bomo letos dobili s popravili vred kakih 4000 kvadratnih metrov asfaltnega hodnika ter 1100 m novih granitnih robnikov, če bo mogoče dobiti tudi delavce.

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Dunajska cesta 6; mr. Hočvar, Celovška cesta 62; mr. Gartus, Moste - Zaloška cesta 47.

Ljudje, ki prst jedo

Človeški okus je čudna zadeva: kar enemu ugaia, se drugemu morda gabi. Tako je znano, da ljudje jedo najrazličnejše stvari. Da bi pa kak narod jedel zemljo ali prst, to je nekaj novega, čeprav vemo, da jo nekateri otroci imajo radi. Otroci namreč nese vse v usta.

Tam ob bregovih velike reke Orinoko v Južni Ameriki živi plemo, ki se navadno hrani z jajci od želv, ali pa s krokodiljim mesom. Zeljva jajca bi že bila, toda meso smrdečih krokodilov ni nič kaj okusna jed za naše pojme. Tam naj jedo, če imajo radi! Toda, včasih se ti ljudje tudi tega naveličajo. Takrat se lotijo zemlje, to se pravi neke posebne prsti v njihovi zemlji, ki ji pravijo »poja«. Ta prst je rumena, ko pa jo skuhamo, postane rdeča. Kar imajo ti ljudje čes, ob bregovih reke nabirajo to čudno prst, jo tlačijo v kose, nakar jo čajo na sonce sušit kar na kupih. Kadar se jim hoče jesti to prst, jo zmlejejo, malec zmlejo in skuhamo. Ta prst pa leži le ponekod ob bregovih Orinoka in je ni povsod. Bajle ima v sebi razne soli in pa železo, kar zlasti otrokom prija. — So pa na zemlji še druga plemena, ki jedo prst. Tako nekateri rodovi na Sumatri jedo pečene prstene žrkelje kakor slaščico. Na otoku Javi otočani iz prsti delajo razne podobe in jih posuše, da so nazadnje kakor medeni kruhki ali lepet. To potem ljudje silno radi jedo. Vendar pa vse to ni redilno, pač pa velja bolj za slaščico, ki pa jo je treba poprej šele s sladkorjem posuti. Otroci so baje vsi mrtvi na take sladkosti.

Maršal Petain odklanja »Petainove ceste«

Kakor vidimo, je tudi na Francoskem navada, da razne občine kar tekmujejo, katera bo prej imenovala kako veliko cesto po svojem državnem poglavarju maršalu Petainu. Staremu maršalu pa je bilo tega prilizovanja že dovolj. Zato je dal razglasiti, da poslej nobena občina brez njegovega posebnega dovoljenja ne sme nobene ceste ali ulice več po njem imenovati. Maršal čisto pravilno tudi utemeljuje svojo zahtevo takole: Marsikje imajo kakaga za svoj ožji kraj zelo zaslužnega moža, ki so po njem imenovali kako cesto ali ulico. Zakaj pa imena tistih zaslužnih mož ne smajo več po njem obežati ime maršala Petaina? To je velika napaka! Vsak kraj je dolžan svoje najmočnejše rojake, ki so zanj zaslužni, najprej počastiti. Maršal bo načelno sprejel le tako imenovanje, kjer bi se po njem imenovala kak nova ulica, pa še tukaj ga je treba najprej vprašati, nakar bo stvar dal preiskati, preden se bo odločil.

Kakšna naj bo zdravniška čakalnica

Profesor dr. med. H. Mommsen je v 12. številki časopisa »Hippokrat«, ki je uradno znanstveno glasilo družbe za naravno življenje in zdravljenje v Nemčiji, napisal članek, kjer govori, kakšna naj bo zdravniška čakalnica. — V zdravniškovi čakalnici je mestni človek prisiljen čakati ter ima zato tukaj dovolj časa mirno razmišljati ali pa brati. Zato naj bi bila čakalnica taka, da bo bolniku v njej prijetno. Zdravljenje se namreč začne že v čakalnici. Prostori naj bodo svetli in prijazno opremljeni. Barva sobe in oprave naj bo svetla, da vzbuja veselje do življenja. Taka okolica nekako olajša notranjost bolnika, ki je morda sicer po svoji bolezni in drugih skrbih že ves zagrenjen. Tako notranje olajšan bolnik bo tudi rajši poslušal zdravnikovo navodila. Zal pa v čakalnicah večkrat vidimo razne napise, ki se tičejo na primer honorarja, koliko tak zdravnik zahteva za obisk, da je nakaznice bolniške blaginje treba zdravniku takoj oddati in druge take stvari, ki pa nikakor ne spadajo v čakalnico. Če misli zdravnik, da mora to kje napisati, naj to pritrudi zunaj na vrata, nikakor pa ne v čakalnico. Tukaj naj bodo le take stvari, ki bolnika nekako usposabljaajo, da bo lažje sprejel zdravnikove nasvete za zdravje. Vse drugo mora iz čakalnice.

Pri glavobolu ?

Pyramidon

TABLETE

Ogl. reg. pod S. Br. 1318 od 15. XII. 1938.

Skrivnost norveškega jezera

Iz Osla poročajo: Gladina Oskarjevega jezera na srednjem Norveškem se je nenadno za cel meter znižala. Ob bregovih je bilo privezanih več čolnov, ki pa so se zaradi tega prevrnili in bili hudo poškodovani. Jezerska voda je postala črna kakor črnilo. Preden se je vse to zgodilo, je jezero delj časa hudo valovalo, kakor bi razsajal na njem vihar. Ko se je jezero umirilo, so ljudje videli na njem plavati nenavadno mnogo mrtvih rib. Pred nekaj leti se je nekaj podobnega zgodilo, dasi ne v tej meri, v jezeru Vetern. Geologi pa si te prikazni doslej še ne znajo razlagati.

Umetni severni sij

Znanost je toliko napredovala, da skušajo ljudje že vsako naravno prikazen umetno ponarejati. Tako zdaj poročajo iz Kalifornije, da se je tamkajšnjemu univerzitetnemu profesorju Josephu Kaplanu posrečilo iznajti »umetni severni sij«. Profesor Kaplan je namreč več tako imenovanih »kremenčevih svetilk« napolnil s kisikom in dušikom, nakar je skozi nje spustil električni tok. Svetilke so potem, ko je skozi nje že prenehal električni tok, dajale od sebe svetlobo, ki je podobna severnemu siju. Tako je izumitelj napravil umetni severni sij, seveda le v malem.

Prva krompirjeva pojedina na svetu

Dandanes je krompir pri nas jed, ki jo ima vsak dan na mizi bogatin in revež — samo da bi ga bilo dovolj! Pred sedanjo vojno je namreč bilo tako, medtem ko marsikje danes krompirja že stradajo, kar vsi težko prenašajo. Ni pa bilo vedno tako, da bi bili ljudje tako navezani na krompir. Včasih je bil krompir velika redkost, saj je komaj dobrih 400 let, odkar je krompir prišel v Evropo, kjer pa se dolgo in mogel udomačiti. Vladarji so v raznih državah skušali krompir udomačiti, da bi ga ljudje bolj sadili in bolj jedli. Tako je skušal to doseči tudi francoski kralj Ludovik XV., kateri je 25. avgusta l. 1754. priredil dvorno pojedino iz samega krompirja, da bi najprej svojim dvorjanom dokazal, kako koristna je ta rastlina. Ta dvorna pojedina je bila takale, kakor poročajo sodobni viri: Najprej so prinesli na mizo dve vrsti krompirjeve juhe, na-

kar je sledil krompir, narejen na mornarski način v beli omaki. Nato je sledila nova krompirjeva jed, in sicer krompir na gospodinski način. Ali je bil to krompir v oblikah ali kaj podobnega, tega ne znamo razložiti. Vsekakor pa s tem pojedina še ni bila končana. Na mizo je namreč prišel zdaj pečen krompir, nato pa krompir v solati. Nazadnje so dali na mizo še sladke krompirjeve narastek ter štruklje iz krompirjeve moke. Vse to pa so zalili s sladkim žganjem iz krompirja. Na koncu tega obeda so vsi izjavili, da imajo krompirja sicer dovolj, da pa je bila to kaj dobra in prijetna pojedina. S tem je bil premagan predsodek takratnih višjih slojev zoper krompir, nakar se je ta koristni sadež udomačil povsod po Evropi. — Bog daj, da bi nam zdaj vsaj krompirja ne zmanjkalo!

Za čiščenje kuhinjske posode

VIM

vzemi

Muha je Napoleonu življenje rešila

V zimski vojni leta 1806-7. je zmagoviti Napoleon več dni prebival v gradu grofov Dohna v Finckensteinu na Pruskem. Napoleonovi vojaki pa so zlasti z družino grofovega gozdarja grdo delali. Gozdar sam je bil poprej pruski častnik. Moža je ravnanje francoskega vojaštva tako razkačilo, da se je hotel zaradi tega krvavo maščevati nad samim cesarjem. Zato je sklenil »hudiča te zemlje«, kakor je imenoval Napoleona, ustreliti. Skril se je v goste grmovje ob robu gozda, mimo katerega je Napoleon vsako jutro ob določeni uri jezdit na sprehod. Cesar se je tudi tistega jutra približal na svojem konju. Gozdar je dvignil puško k licu ter natančno pomeril. Ravno, ko je hotel sprožiti, je od nekega priletela muha, sedla gozdarju na nos ter ga pičila. Gozdar je moral najprej prepoditi muho ter nato spet pomeriti in ustreliti. Ko je vnovič dvignil puško k licu, da bi streljal, je cesarjev konj že v skoku dirjal vstran. Priložnost za strel je minila ter je gozdar ni več dobil. Ko je tisti gozdar umiral, je na smrtni postelji to razodel svojemu gospodarju grofu Dohnu.

P. S. Finžgar: Pod svobodnim soncem

Povest davnih dedov

83.

84.

85.

86.

Ko je zvedel Tunjuš za umor čuvarja konj, je planil kvišku in pretepel vse. Umorjenega Huna je velel mrtvega preteptati, ker je bil slab čuvar. Raztepenega trupla niso smeli zagrebati, da ga za kazen požro volcje in lisice. Za Slovenoma pa je pognal dva zasledovalca.

Radovan in Iztok pa jahata kar najhitreje. Radovan omahuje, Iztok pa ga bodri: »Očka, naprej morava. Če so Huni zapazili dosti zgodaj tatvino, jo bodo udarili za nama!«

Radovan: »Daj mi čutar!« Iztok seže za prteno haljo ponjo in jo ponudi Radovanu, ki jo nastavi in pije z veliko žejo.

Medtem sta dirjala za ubežnikoma dva Huna na najboljših konjih z nalogo, da se ne vrmeta brez Iztokove glave.

Iztok: »Očka, poglej! Morda je trgovec! Resnično: karavana trgovca Epafrodita iz Bizanca.

RADIO

Program Radio Ljubljana

Torek, 8. aprila. — 7. Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12. Vaški umetniki (plošče). 12.30 Poročila, objave. 13. Napovedi. 13.02 Jugoslovanski spored (Radijski orkester). 14. Poročila, objave. 14.15 Šolska ura: Venček planinskih pripovedk — dvogovor s petjem (vodi g. Janko Sichel). 17.30 Pisan spored Radijskega orkestra. 18.40 Znanost in naša obleka (g. dr. Miroslav Adlešič). 19. Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nac. ura: Slovenski tabori (g. prof. Fr. Koblar). 19.40 Plošče. 19.50 Vzgojna posvetovalnica (ga. Vida Peruš). 20. Plošče. 20.30 Osterčeva skladateljška ura. Sodelujejo: ga. Tončka Šuštar-Maroltova, ga. Marta Osterc-Valjalo, gg. Dražil Srečko, Feliks Moravec, Žižmond Ivan. 21.30 Iz starih časov (plošče). 22. Napovedi, poročila.

Sreda, 9. aprila. — 7. Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12. Godalni oktet Squire (plošče). 12.30 Poročila, objave. 13. Napovedi. 13.02 Iz Dvorakovih skladb (plošče). 14. Napovedi, poročila. 17.30 Jos. Suk: Godalni kvartet v B-duru (plošče). 18. Mladinska ura: a) Kako nastane solski zvezek, b) Naše jadrastvo (g. Janko Colnar). 18.40 Najdbe iz Kamene dobe na Vinomeru pri Metliki (g. dr. Rajko Ložar). 19. Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nac. ura: Vojaška oddaja. 19.55: Plošče. 20. Prenos iz ljubljanske opere, v I. odmoru: Glasbeno predavanje (g. V. Ukmar), II. odmoru: Napovedi, poročila.

Četrtek, 10. aprila. — 7. Jutranji pozdrav. 7.05 Napovedi, poročila. 7.15 Pisan venček veselih zvokov (plošče). 12. Virtuozni koncert (plošče). 12.30 Poročila, objave. 13. Napovedi. 13.02 Opoldanski koncert Radijskega orkestra. 14. Napovedi, poročila. 17.30 Slike iz Rima (plošče). 18. Violinski koncert gđe. Fr. Ornik, pri klavirju g. prof. M. Lipovšek. 18.40 Plošče. 19. Napovedi, poročila, objave. 19.25 Nacionalna ura: Belgrad govori. 19.40 Plošče. 20. Zbor orglarske šole: Levitnik: Večerja zadnja. Ljudski napeti: Oljska gora. Kimovec: Na Oljski gori. Ljudska: Daj mi Jezus. Hribar: Milo, milo Jezus prosí. Foerster: Obitanja. Kimovec: Zalostni Materi božji. Oče naš. Usmili se nas. 20.45 Koncert Radijskega orkestra. 22. Napovedi, poročila.

Grazia Deledda: Marianna Sirca

Sardinska povest.

X.

V mesecu aprilu je Marianna sklenila, da bo prebila nekaj dni v Soteski, v svoji naselbinski hiši.

Ponovno se je čutila utrujeno in slabotno, kot da bi prestala dolgo bolezen. Ko je včasih premišljevala svoje doživljanje, je imela vedno občutek, da je bilo vse le sanja. Njen ponos, njena ljubezen, njeno obžalovanje in njeno ponižanje ter zavest, da se je varala kot petnajstletno dekle, ji je privabilo rdečico v obraz.

Služkinjo je prosila odpuščanja, a kasneje se je kesala, da jo je pregovorila, naj ostane. Neodoljiva želja po samoti jo je silila, da se je zapirala po cele dneve v svojo sobo, da je iskala najtišje kotičke v hiši. Hodila je tudi sem pa tja ter bežala pred samo seboj. Šla je v podstrešje, si snela grozd in se vsedla na služkinjino posteljo. Občutila je žejo, a ni mogla piti, bila je zaspana, a ni mogla zaspati.

Pomladanski veter, ki je prinašal pelje kувakvice in vonj kljajajočega žita, je krožil od enega okna do drugega, zibal pajčevino v kotih, nihal ločje ter viseče grozde. Marianna je trepetala. Zdelo se ji je, da ima težke noge kot takrat, ko je bila še dekle in je bila prisiljena, obuti nove, visoke čevlje, ko bi bila raje hodila bosaa. A že se je sama sebi smejala. Sklonila je glavo in se zabavala z grozdniimi sklodami, ki jih je spuščala iz ene dlani v drugo.

Spomnila se je božične noči in Simona z oglavnico, ki je bila obložena s snegom. Toda zdelo se ji je vse tako daleč kot da je bila pravljica, ki jih je pripovedovala Fidela v noličih njene otroške dobe. Vse se ji je zdelo tako

oddaljeno in vendar, vse je bilo v njej, vse tako jasno in točno. Zdelo se ji je, da že pozablja, a ni pozabila niti enega trenutka. Zdelo se ji je, da ne pričakuje ničesar več, a pri vsakem koraku ji je toliko sreče. Sama sebi je zatrjevala, da je Simone tak kot vsi moški, ki vse obljubljajo, a ničesar ne izpolnijo, in da ni vredno, da bi zanj trpela. In znova je vsa jezna poskočila, bežala sem in tja, misleč na njegove načrte in na njegovo ponudbo. Rekel ji je, da si hoče odpreti prsi in ji pokloniti srce.

A ni se vrnil, ker se je bal.

Ona pa je hotela biti prava žena. Živeti hotela, da ozdravi, živet, da zmaga.

Marianna se je torej vrnila v svojo naselbinsko hišo, da bi uživala čist zrak in da skoraj ozdravi.

Že sedi pod hrastom v goljavi. Nič se ni spremenilo; zopet je tako kot preteklo leto, le nekoliko upognjena in blede, nekoliko postaršana.

Okoli koč je zelena pomlad, brez cvetja, čista, skoraj sveta. Bleščeča trava obširnih travnikov, ki so se raztezali med eno in drugo pečino, med enim in drugim gozdom in sličili jezerom, je valovila kot voda, odsevala modrino neba in sence oblakov.

Nad zelenimi gorami in modrim odsevom neba so se neprestano prikazovali oblaki, kot da bi brsteli v pomladi: odpirali so se, razcvetali in se razsipali. Tako so bežali kot veliki rožnati listi, ki jih veter trga in kvari.

Zaradi nepopisne tiho, ki je vladala vsepovsod, je bila lepota pokrajine še izrazitejša. In če se je oglašil bik s svojim renčanjem, ali če je lajal pes, so odmevali glasovi, kot da bi prihajali iz daljave.

V tej tiho, v teh spominih se je čutila prerोजना. Imela je tudi občutek, da se ne bo vrnila več v svojo ječo v Muoro: to ji je za hip zadostovalo.

Oče jo je gledal le mimogrede in iz daljave. Vedel je, da se Simone ni več vrnil in da je med njima vse končano. A ni bil prav nič vesel. Njen obraz ji ni ugajal. Vsa tiha in molčeča sedi v premikajoči se senci drevesa, ki ga veter maje. Zemlja poganja in se zopet razcveta, a Marianna, obdana od tolikih zemeljskih dobrot, je blede in otožna. Njena pomlad se ne vrača; zdi se, da je v njej brstje vse ožgano.

Stric Berte maje z glavo, gleda sem in tja, meri s svojimi očmi posestvo svoje hčerke in opazuje zopet njo, prozorno in upognjeno pod hrastom, podobno trsu. Razmišlja o življenju, ki je kratko, in ko umrjemo, nam ni dovoljeno, da nesemo s seboj na drugi svet niti bilke trave in niti trohice zemlje.

Ko je opazil, da obrača Marianna svoje oči vanj, kot da bi mu hotela reči, da je sedaj njegovo usmiljenje nepotrebno, se je vrnil v kuhinjo, kjer je pripravil vse potrebno za izdelovanje sira.

Na žerjavi je žgal plošče ter jih obračal s svojimi neobčutljivimi rokami, pomagal si s kleščami. Med obračanjem se je tiho pogovarjal s ploščami, kot da bi jim pripovedoval neko skrivnost.

»Sicer je Bogo položil v človeka trdo in mrzlo srce, takšno, kot je vaše. A prihajajo trenutki, ko se v njem kuha, prav tako kot kuhinji in žgem sedaj vas. In kaj, če noče Marianna drugega moža? Saj smo pred Bogom vsi enaki, in on nas obrača prav tako, kot delam sedaj jaz z vami.«

Snel je z žerjavice eno ploščo in jo vrget v vrč, kjer so plavalji na belem mleku posamezni mehurčki. Zdelo se je, da se je mleko nenadoma prebudilo in poskočilo v valčke. To se je vsakokrat zgodilo, kadar je stari Berte spustil ploščo za ploščo v mleko, da je začelo vreti, se gostiti in rumeniti.

Mleko je škropilo daleč okoli in oškropilo

celo mačko, ki je spala blizu ognja. Ko je občutila, da je dlaka mokra, je stresla uho. Ko pa ji je mokrota pljusnila prav v ušesa, se je dvignila, ukrivila hrbet in se ozrla, da vidi, kaj se godi. Ker pa je gospodar pustil vrč in stekel s kleščami v roki proti vratom, se je moralo zgoditi nekaj izrednega.

To priliko je mucek znal izkoristiti. Brž skočil na rob vrča, stegne vrat in vtakne gobček v kadeče se mleko; a kot da bi videl na dnu posode psa, je začel puhati in tolči s tačko po nosu. Opek se je, skočil je na tla in se muzal okoli gospodarja. A kljub temu, da ga je ta ljubil, ga je potisnil z nogo vstran.

Stari Berte je videl mladega, po lovsko obledenega moža, s kapo iz kožuhovine na glavi, potisnjeno globoko na čelo. Sel je preko travnika in se bližal Marianni. Bil je tuje, kajti stric Berte se ni spomnil, da bi ga bil kdaj videl. Zato se je vznemiril.

Tudi Marianna je opazovala moža, ki se je bližal in pustil v travi srebrnkasto sled za seboj. Njene oči, ki so sprva izražale presenečenje, so se sedaj zablesčile od veselja, se vžgale kot svetilka in razsvetlele blede obraze.

Srce ji je močno utripalo in znova je slišala Simonov korak. Kako to, da ga ni več slišala ves ta čas? Zdelo se ji je, da je spala mesece in mesece v mrzlem in temnem prostoru, v jami, kjer je imela težke sanje in se je nenadoma prebudila. A medtem, ko je spala, je Simone hodil in hodil in jo iskal. Sedaj pa je zadostoval rahel šum njegovih stopinj, da je zamaknjenost prenehala.

Medtem se ji je mož približal; ni šel po poti proti hiši, temveč preko goljave proti Marianni in jo pozdravil z glavo. Od daleč se ji je zdelo, da se smehlja, a ko je stopil pred Marianno, je videla, da je resen in otožen.

»Zdrava Marija,« je pozdravil, »ali si Marianna Sirca?«

Boj proti alkoholizmu

Pripombe k Treznostnemu tednu

Način, kako navadno zatiramo alkoholizem, se da primerjati z zdravljenjem bolnega drevesa, ki ga zdravimo pri vrhu namesto pri korenini. Zakaj?

Kaj vendar pomagajo vsi nauki, pridige, brošure, če se pa na drugi strani gospodarstveniki trudijo, da pospešujejo in izboljšavajo vinogradništvo, ne da bi obenem vinogradnike tudi poučili, kako je možno še na drug način porabiti grozdje, kakor pa samo za vino. Če pa je že enkrat pridelek tu, to se pravi, če je dala letina izobilico vina, kam naj vendar gre to vino, če ne v uporabo? Saj imajo vinogradniki prav tako pravico, da dobro vnovčijo svoj vinški pridelek, kakor kmet žito, ki ga je pridelal več, kakor ga more sam porabiti. To bi se potem reklo, povabiti nekoga k polni mizi in mu tik preden sede za njo, prigovarjati, naj se odstrani. Človek je slab, če hočemo, da ne bo zapadel skušnjavi, mu ne smemo te skušnjave neprestano ponujati.

Se pred nekaj leti se je vinogradniku zdelo škoda prodajati sveže grozdje. Po njegovem je lo grozdje v nič, kajti čim več vina je treba dobiti iz grozdja. Šele zadnja leta — in to nemalo po zaslugi gospodarskih organizacij — je jelo prihajati več svežega grozdja na trg in se je zato tudi zelo pocenilo. Prej si ga pa siromašen človek niti privoščiti ni mogel.

V prvi vrsti je torej treba preosnovati gospodarstvo, če hočemo treznostni misli res izvajati zmago in ji dati realnejša tla. Zakaj pa uvažamo iz tujine drage rožine, še dražje suho grozdje, ki je delikatesa le za višje desetstisoče in prav tako drage sladne pijače, napravljene iz grozdja? Ali bi se ne dal pri nas uvesti ta način uporabe grozdja? Ali bi ne mogla država ali vsaj odgovorni gospodarstveniki in vinogradniške organizacije prirediti obvezne tečaje za nov način uporabe grozdja? Saj se tudi svežega grozdja še vse premo proda. Zlasti tam, kjer manjka drugega sadja, je grozdje za slabokrvne in za otroke pravo zdravilo. Dolžnost vinogradnikov naj bi bila, da primerno količino grozdja predelajo na druge načine in za vino naj bi se recimo uporabila le četrtina vsega grozdja. Marsikaj popotni človek bi v podeželski gostilni rad spil kupico sladkega vinskega soka namesto kislega vina, pa ga ne dobi. To bi bil torej predvsem način preprečiti preobiljen pridelek vina, ne da bi tudi vinogradnik imel izgubo. Vrhu tega pa bi bil ogromne koristi za ljudsko zdravje.

Druga, nič manj važna pot, naj bi bila ta, da se v šoli in doma vcepi otrokom že v rani mladosti gnus napram pijačevanju. Saj je znan rek: »Kar se Janežek v mladosti nauči, to bo tudi Janež znal.« Zato je otroke treba učiti samopremagovanja, da bo pozneje v življenju povsod znal obdržati pravo mero tudi v uživanju vina, če si ga že končno zaželi. Kaj pomaga otroku, če zna na pamet vse važnejše dogodke naše in svetovne zgodovine, če pozna domače in tuje kraje, je več v vseh mogočih predmetih, zmaguje pri tenisu, nogometu in smuku — ne zna pa odločilnem trenutku premagati samega sebe! Kakor hitro bo šola za njim, bo vsa prisiljena šolska učenost odpadla od njega kakor trha skorja in v zavesti, da je končno sam svoj gospod, bo bahavo kazal svojo navidezno svobodo prav tam, kjer bo v resnici padal v lastno suženjstvo — namreč v nezmeren uživanju življenjskih dobrin.

Zgled vidimo lahko vsak dan na šolskih otrocih. Ne pri vseh seveda, toda pri mnogih. Komaj imajo za seboj šolska vrata, že so pravi divjaki na ulici, so nevljudni in brezsrčni. Prava vzgoja bi morala pokazati rezultate najbolj takrat, ko je otrok navezan zgolj nase, ko ne čuti, da mu stoji vzgojitelj za hrbtom in se mu ni treba bati kazni. Žal, šola vse premalo važnosti polaga na srčno kulturo, na pravo svobodo otroka in njegovo zavest, čutili se koristni in ponosen član sodobne družbe. Vzgoja k srčni kulturi in samopremagovanju bi morala prav tako zavzemati del šolskega časa, kot kak drug predmet.

Ko pa se je seveda ogenj že razširil, je težje preprečiti škodo, kakor v začetku paziti, da se ne razširi. Povodni se ne ustavi z besedami in iadikovanjem, ampak z regulacijo strug in nasipi in zatvornicami. Prav tako je težko spreobračati pijanca, ki mu je strast prešla že v kri in meso. Nekaj bi morda še pomagale občutne in ostre kazni. Kdo pa danes pijanca kaznuje, kdo? Menda spada to k osebnim svobodam, da se lahko vsak napije do skrajne poživljenosti, samo če ima denar za alkohol. Vsakemu pijancu je dano na svobodo, da lahko pritiira svojo družino na rob obupa, lahko v takem stanju pokolje otroke in ženo. Nihče mu tega ne more braniti. Šele, ko je zločin narejen, se vse zgraža in še potem mu oblast gleda skozi prste, saj zločin, narejen v pijanem stanju je za njega olajševalna okoliščina. Dokler ne bo žena zaščitena pred možem-pijancem, dokler otroci ne bodo varni pred očetom-pijancem in dokler oblast ne bo takih zločinov še huje kaznovala vprav zaradi stanja pijanosti, tako dolgo bo borba napram alkoholizmu res Sisifovo delo.

Prav tako ne bodo same besede in pridige omejile živinske pokolje po vaških gostilnah in sejnih in ne bodo besede preprečile spočetja nezakonskih otrok in slaboumnih, ki so tako pogosti v vinskih krajih. Potrebni so pač bolj drakoniki ukrepi. Prav te dni je bilo nekje čitati, da v neki manjši ameriški državi prisilijo pijanca, da mora za kazen izpiti četrti litra ricinusovega olja. Menda se drugi presneto premisli, preden se spet napije! Morda je to samo časopisna raca, a način sam je pameten. Še bolj bi morda zaleglo, če bi take pijance fotografirali, ko so v štadiju največje pijanosti in bi potem dnevniki v kazni njihove slike objavili. Ali pa naj bi za vsako pijanost morali opraviti kakšno, zanje poniževalno javno delo, n. pr. morali bi en dan pometati ceste v najbolj prometnih ulicah, pa naj bodo potem že iz nižjih ali višjih krogov. Take kazni bi vse bolj zalegle, kot pa besede in pridige. Toda dokler javna oblast ničesar ne ukrene bodisi v enem ali drugem smislu, tako dolgo bo tudi borba proti alkoholu zaman.

K. R.

Vodstvo treznostne akcije se s temi mislimi popolnoma strinja — razen zadnjega stavka, ki je pač deloma resničen, popolnoma pa ne, kakor je bilo v članicah pod naslovom »Treznostni tedne« že omenjeno. Vodstvo treznostne akcije se bo tudi prizadevalo, da bi se to izražene misli kar najbolj uresničile. Merodajni krogi pa naj bi jih izvolili uvaževati.

Prav bi bilo, ko bi se javili še drugi glasovi o tem vprašanju. To bi bil dokaz, da se je javnost vendar začela bolj zanimati za to kričečo našo vprašanje.

K.

Udeležence gospodinjstvo-nadaljevalnega tečaja na dekliški ljudski šoli za Ptuj-okolico.

Kenija - važna angleška afriška posest

Zadnje čase večkrat beremo poročila iz Nairobi, večinoma v zvezi z akcijami južnoafriške armade in njenega letalstva proti Abesiniji. Ni pa vsakdo toliko podkovan v zemljepisju, da bi vedel, da je Nairobi glavno mesto angleške Kenije, kolonije, ki meji na angloegiptski Sudan, Abesinijo in italijansko Somalijo ter je tako izredno važno prehodno in operacijsko ozemlje med Egiptom in južnoafriškimi kolonijami. Seveda je tudi izredno važna zbiralna baza britanskih imperialnih sil za vojno proti Abesiniji in na drugih bojiščih. Ob njeni morski obali leži pristanišče Mombasa, skozi katerega gre v mirni dobi okoli 2 milijona ton tovarnega blaga. Mesto ima še popolnoma starinsko lice in leži v izredno ugodnem, lahko pristopnem predelu in njegovo pristanišče ima ugodno naravno lego. Ta južnoafriška kolonija še nikdar v zgodovini ni imela časti, da bi se toliko govorilo o njej, ko danes. Njeno ozemlje, na katerem prebiva še popolnoma preprosto ljudstvo, je ena sama stepla in je bilo do pred kratkim kaj malo privlačno za svetovne popotnike in velike londonske trgovske hiše. Za politike in vojaške strokovnjake ni imela nobenega pomena. Zanj so se zanimali izključno le strastni lovci na slone, leve in žirafe, ki so še do nedavna bili tudi edini resnični gospodarji te dežele. Nekaj tisoč domačinov je skromno životalo v vednem strahu pred zvermi. Njihovi otroci so bili dnevna hrana zverem, ali pa so jih prejšnje čase lovili trgovci s sužnji.

Trgovina s sužnji v teh krajih celo še danes skriva cvete. Ne morejo jo zatreti niti najradikalnejši ukrepi angleških oblasti. Najgloblji vzrok tega je seveda zaostalost domačinskega prebivalstva, ki slepo verjame ali se ne zna braniti špekulantov.

O divjosti te dežele zgovorno priča tale dogodek, ki se je zgodil šele pred petimi leti:

Ko je ekspresni vlak, ki vozi iz Nairobija v Mombaso, pripeljal na postajo Voi, ga je pričakala na »peronu« cela levja družina. Petorica popotnikov, ki so nameravali na vlak, pa je tičala vrh brzojavnega droga.

Pred svetovno vojno se je pričelo veliko priseljavanje Indijcev v Kenijo in ti so v deželi razpeljali živahno trgovino. Nairobi, ki je bil do takrat navadno skladišče tovarnega prometa Vzhodnoafriške želez. družbe, se je razvil v pravcato glavno mesto. Drugo mesto Mombasa, ki je bilo nekdanji silovit trg za sužnje, se je razvil v veliko pristanišče in v njem ima sedaj sedež veliko trgovskih družb. Najvažnejši v trgovini so Arabci. Dva do tri tisoč njihovih značilnih jadrnic priplove letno v pristanišče. Tudi promet z motornimi vozili se je dokaj razvil. 12.500 Evropeev, kolikor jih je v Keniji, ima 10.000 motornih vozil.

Tudi poljedelstvo je v deželi precej napredovalo. Slederno leto se nanovo preorje na tisoče hektarjev stepe. V suhi dobi se zgodi, da mora pogosto do 15 vprežnih živali vleči plug, ker je zemlja razsušena in trda ko kamen. V sedanji vojni v Italijo je postala Kenija za Angleže silno važnega strateškega pomena.

Nairobi je glavna srednjeafriška britanska vojaška baza in od tod se vodijo vse akcije armade, ki pridirajo z juga, jugovzhoda ali zahoda v Abesinijo. Sploh je postala Kenija danes pisano zbirališče vseh raznobarnih britanskih imperialnih čet. Tukaj se formirajo afriški domačinski regimenti, od tukaj se pošilja indijske čete na razna bojišča. Ko so v februarju Nemci z bombami poškodovali Sueški prekop, so se Avstralci, ki so bili namenjeni za ojačenje nilske armade, izkrcali v Mombasi in od tod prišli po suhem skozi Sudan v Egipt. Kenija je bila tudi izhodišče zadnje ofenzive, ko so Angleži udarili ob obali, zavzeli Mogadisk in vso Italijansko Somalijo in globoko v Abesinijo.

Gospodarstvo

Jugoslovansko jeklo

Iz računskega zaslička za 1940 je razvidno naslednje bilančno stanje (vse v tisočih dinarjev, v oklepajih bilančno stanje dne 31. decembra 1939):

Aktiva: nepremičnine 290.048 (276.693), naprave 181.714 (213.672), investicije in teku 153.493, inventar 1.715 (1.322), potrošni material 79.131 (66.035), valjki in kokile 14.383 (13.435), zaloge izdelkov 69.583 (86.923), gotovina 3.866 (6.257), efekti 4.895 (3.821), dolžniki 164.206 (84.370), afilacije 7.104 (7.085), prenosne postavke 3.444 (-), bilančna vsota 973.584 (758.589).

Pasiva: glavnica 500.0 (500.0), skladi 36.032 (12.167), upniki 408.119 (232.023), neizplačana dividenda 20 (20), kreditirane vsote za kritje aktivnih postavk 2.000, prenosne postavke 858, dobiček 26.555 (14.379).

Iz tega je razvidno, da je z novimi sredstvi upnikov uspelo Jugoslovanskemu jeklu izvajati nove investicije v napravah. Poslovanje je bilo ugodno, kajti dolžniki so zelo narasli zaradi dobre prodaje, zato so se pa zaloge izgotovljenih proizvodov znatno zmanjšale.

Račun izgube je treba presojati z vidika, da je sedaj sestavljen samo za leto 1940, dočim je prejšnja poslovna doba bila za pol drugo leto, t. j. 17 mesecev od 1. avgusta 1938 do 31. decembra 1939. Brutodonos je nastal od 67.765 na 91.288 milij. din, zguba pa je bila naslednja za 1940 (v oklepajih podatki za 1938-1939, vse v tisočih din): davki 11.018, osebni in drugi stroški 11.837, obresti 5.168, skupno 28.023 (21.410), odpisi 23.450 (24.977), kreditirane vsote za kritje aktivnih postavk 2.000, del dobička vareski družbi 1.632, rezerva za neregulirane obveznosti — (7.000). Stroški so narasli, zato pa so se zmanjšali odpisi. Čisti dobiček je vključ temu narasel.

Čisti dobiček je razdeljen takole: rezervnemu skladu 2.281, 6% dividende na prvenstvene delnice 12.000, tinitijeme članom uprave 781, dividenda ostalim delničarjem 8.000, skladu za zavarovanje proti požaru 200, v dobrodelne namene 200, pokojninskemu skladu uslužbencev 1.500 tis. din.

Amerika tudi trpi zaradi blokade

Posledice vojne in blokade se čutijo tudi v Ameriki. Pojavlja se že pomanjkanje raznih evropskih specialnih izdelkov. Iz Švedske so uvažali jekleni prah, ki ga uporabljajo pri izdelavi cilindrov. Rezerve tega prahu so že izčrpane. Sedaj so postavili novo tovarno za te vrste izdelke, ki naj bi proizvajala dnevno 10 ton tega prahu. — V USA so porabili v l. 1939 749.000 hl vermuta. Vso to pijačo so uvažali iz Francije oziroma Italije. Leta 1940 nista Francija in Italija izvozili v USA niti kapljice. Zaradi tega se je zelo povečala pridelava ameriškega vermuta. Proizvodnja vermuta, ki je znašala 1930 164.000 hl, se je lani potrojila. — Z okupacijo Holandske je prenehal uvoz steklenih epruvet, ki jih uporabljajo v laboratorijih. Velika holandska tovarna je prenehala delati, ki je preskrbovala Ameriko s epruvetami in drugimi znanstvenimi steklenimi

predmeti. Zato so postavili tovarno, ki bo izdelovala te potrebščine. Dober papir za cigarete so uvažali iz Francije. Vsako leto so tega blaga uvozili za 4.000.000 dolarjev. Sedaj kadijo v Ameriki tobak, zaviti v slab papir. — Ameriške gospodinjstvo so zelo kupovale francoski porcelan. Sedaj ga več ne dobijo, niti ne danskega, švedskega in češkega. — Prav tako so v USA mnogo uporabljali papirko. Vsako leto so uvozili do 2 in pol milij. kg te dišave iz Madžarske in Jugoslavije. Neki rastlinsolovec je na svojem posestvu zasačil koristno rastlino in preteklo leto je znašal pridelek že 60.000 kg paprike, ki jo je prodal kg po 7 dolarjev. Za sedaj je ta gojitelj paprike edini dobavitelj paprike za Ameriko.

Nekaj podatkov o našem zadrugištvu. V vsej državi je 11.234 zadrug z 1.612.348 zadrugnikov. Organizirane so te zadruge v 34 revizijskih in poslovnih zvezah. Te zadruge so po svojem namenu take: 5559 kreditnih, 3710 nabavljajalnih, 840 živinorejskih, 270 sadjarskih in vinogradniških, 225 mlekarških, 214 zavarovalnih, 190 žitnih, 165 obrtnih, 155 gradbenih, 140 čebelarških, 110 ribiških, 65 za proizvodnjo električnega toka, 53 pašniških in travniških, 45 vodovodnih, 40 tiskarskih in 515 drugih. Poleg teh zadrug, ki so včlanjene v Glavni zadrugišni zvezi, je še do 600 zadrug, ki niso članice te osrednje zveze.

Športni drobiž

Uspešna pot Haškovič igralcev namiznega tenisa v Nemčiji. Po najhitem treningu v Ljubljani, kjer so Haškovič zmagali s 7:0, so nastopili v Münchnu. Tu so zmagali s 5:0. To so igrali kot reprezentanti zagrebškega mesta proti münchenski reprezentanci. Njihovo drugo srečanje je bilo v Wormsu, kjer so zmagali s 6:0. V Dresdenu so doživeli zopet lep uspeh, ko so premagali reprezentanco Dresdenu s 5:0. V Leipzigu so premagali ondoto reprezentanco s 8:0. Reprezentanco tvorijo Dolinar, Hekser, pridružil pa se jim je še v Leipzigu Marinko.

Laški teniški program za leto 1941. Italija je že določila letošnji spored teniških tekem. Poleg že znanih tekem z Nemčijo, ki bodo od 25. do 27. aprila in obratno od 18. do 20. julija v Berlinu, bo Italija igrala meddržavne tekme z Madžarsko in Jugoslavijo v okviru tekmovanja za donavski pokal in pokal svetovne razstave v Rimu za leto 1942. Italijanske dame pa se bodo borile z Nemkami, Madžarkami in Jugoslovankami za pokal kraljice Marije, in sicer bo srečanje med Italijo in Madžarsko najbrž v maju v Modeni. Borba za državno prvenstvo prvega razreda bo v dneih od 21. do 28. septembra v Bologni, za seniorje in juniorje državno prvenstvo pa bo od 3. do 7. septembra.

Mednarodna kegljaška tekma Budimpešta-Zagreb, ki bi morala biti v nedeljo, je odpovedana zaradi pomanjkanja prostorov, ki so jih uporabili sedaj v neke tehnične namene.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda 1 din; izenitovanjski oglaš 2 din. Debelo tiskane naslovne besede se računajo dvojno. Najmanjši znesek za mali oglaš 15 din. — Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonske, 3 mm visoka petinosa vrstica po 3 din. — Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znamko.

Službe

Dobe:

Fotografskega pomočnika ki zna snemati, retuširati in ves fotografski posel, sprejemem takoj. Plačam dobro. Foto Lovrič, Slavenska Požega.

Sadije

Fige

za žganjekuho, po najnižji ceni oddaja trdka Ivan Jelačin, Ljubljana, telefon 26-07.

Prodamo

Gomolji

begonji, dalji, gladijol, paeonij so nam prispeli iz Belgije. Sever & Komp. Ljubljana.

Kovčegi, ročne torbice, aktovke, listnice, denarnice, nogometne žoge, nahrbtniki, gamaše, nagobniki za pse itd. — Vse v veliki izbiri priporočila KRAVOS Maribor, Aleksandrova 13

2951

DRVA
PREMOG
IVSCHUMI
DOLNJSKA
CETA

Trajnice

lepotično grmljevje, konifere, vzpenjalke in plezalke v veliki izbiri: Sever & Komp. Ljubljana.

Pridelki

Pesno seme

Mamut rdečo in Eckenford rumeno, smo dobili. Sever & Komp., Ljubljana.

700 kg dobre mrve

prodam. Barlič Franc — Brezovica pri Ljubljani — št. 112.

Sobe

Oddajo:

Opremljeno sobo oddam dvema osebam v centru. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 4937.

Objave

Avtobus

Polhov gradec—Ljubljana vozi do preklica samo enkrat dnevno. Odhod Polhov gradec ob 6.30; odhod iz Ljubljane ob 12.30. Avtobus Vehovec.

Posestva

»REALITETA«

posestna posredovalnica v Ljubljani je samo v PRESERNOVI ULICI 54 Nasproti glavne pošte Telefon 44 — 20

Vinograd z zidanico

primerno za letovišče, v bližini Novega mesta, na prodaj. Ponudbe na podr. »Slovenec« Novo mesto pod »Vinograd«.

Kupimo

VSakovrstno

ZLATO

SREBRO PLATINO

BRILJANTE

SMARAGDE SAFIRJE RUBINE

BIJELI I T.D. STARIŠKE

NAKITE TER UMETNINE

PO NAJVIŠJIM CENAM

STARA TVORKA

JOS EBERLE

LJUBLJANA, TYRŠEVA 2

HOTEL SLOH

Vsakovrstno zlato

briljante in srebro

kupuje po najvišjih cenah

A. Božič, Ljubljana

Franciškaška ulica 8

Vsakovrstno zlato

z zlato kupuje

po najvišjih cenah

CERNE, juvelir, Ljubljana

Wolfova ulica št. 2

Kupujte pri naših

inserterih

V globoki žalosti naznanjamo, da je Gospod poklical k Sebi našo dobro

Heleno Setničar

gospodinja v župniščen

Potolažena in okrepljena s svetimi Zakramenti je vdano v Gospodu zaspala.

Črni vrh, dne 6. aprila 1941.

Janez Dovč in rodbine: Setničar, Kržišnik, Maček, Dovč in Jakopič